

Jidu'um tse'e vya'kxtk je Oy Kats je Oy Ayook

Ku je Jesucristo vyaajñ jets mínupe'e je Espíritu Santo

¹ Ñumájiva Teófilo, je muto'k nak juu' ats mitse'e ntuknuja'yi, jemts atse'e njavyejtkujx nujom juu' jatye'e je Jesús tyon'ukvaan jets juu' jatye'e je jayu tyukyak'ixpajk'ukvaan.

² Ve'em tse'e duton'ukvaajñ dukojts'ukvaajñ van'it paat ku ve'e chajpejtni, je Espíritu Santo tse'e putajkijup vye'na namvaate'e dutuk'ix pan ti ve'e tyóndap kyótstap je kyukátsivatajk juu' ve'e vyinkoon.

³ Ku ve'e je jayu yak'oo'kjini, van'it tse'e jyoojntykpajknuva jetse'e va'ajts ñaajknuke'xnatajkiji may nax, ñuja'vidinup tse'e je jayu juu' ve'e íxjudu mótujudu jets joojntykip je'e ve'e je Jesús. Vujxtkupx xaaj tse'e ñaajknuke'xnatajkiji jetse'e dutukmukojtsti vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm.

⁴ Jemna tse'e je Jesús dumaadada vye'na ku ve'e ña'muxjidi:

—Ka'a ve'e yaja Jerusalén mpítsumdat, yaja tse'e x'a'íxtat ku ve'e je Dios Tee' je vyaanduk dukutyónut, ve'em ax jo'n x'amotunajxti ku ats miitse'e nvaajnjudi.

⁵ Tyúvam xa je'e ve'e jets je tsoxk naaj ve'e je Juan je jayu tyukyaknapejt, ax vee'nji tse'e ya it ñáxut, van'itts atse'e jem mja'vin kajxmda

12 Van'it tse'e je kukatsivatajk choo'ndi joma ve'e je Olivos Kopk jetse'e vyimpijttinuva jem Jerusalén, ni ka'ajyji kojkm legua dumujékuma je kajpun.

13 Ku ve'e jye'ydi jem kajpun kajxm, van'it tse'e pyejtti jep mumejtsk nukavyet kujxp joma ve'e tutyanda vye'na. Jeme'e vye'nada je Pedro jets je Santiago, je Juan jets je Andrés, je Felipe jets je Tomás, je Bartolomé jets je Mateo, je Santiago juu' ve'e je Alfeo je myajntk, je Simón juu' ve'e je cananista partido dumaat y'ijt, jets je Judas juu' ve'e je Santiago je y'ónuk.

14 Nujomts je'e ve'e ijtp ñay'amókajada jetse'e chapkotsta. Je'e maatta tse'e je Jesús je y'utsatajk jets je María juu' ve'e je Jesús je tyaak. Jempa tse'e je viijnk ta'axtajkta.

15 Tsapkojtsp jets to'k muk tse'e y'ijtti, van'it tse'e je Pedro tyeni jeja jaanchja'vivatajk akujk, numókupx ja'ii'px jo'n tse'e vye'nada, jetse'e vyaajñ:

16 —Utsta ajchta utsta tsá'ada, tun vinkopk je'e ve'e jetse'e tyónjut juu' ve'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp ijtp, je'e juu' ve'e je Espíritu Santo je David tyukkojtsnajx, je'ets je'e ve'e juu' ve'e y'ava'ni je Judas kajx, je'e juu' ve'e je jayu duvovje'y jetse'e je Jesús dumátstat.

17 Uu'm maatts je'e ve'e y'ijt je Judas, ntukmaatjayejpumduts uu'm je'e ve'e ya toonk.

18 (Ax je meen juu' ve'e pyajk je kyó'oy to'nun kajx, je'e tse'e yaktukjooy to'k viijn je naax. Je Judas tse'e naxkadaak jetse'e je tyiints pyajva'kxy jetse'e pyítsumni je jyoot je myee'ts.

ñajkxni joma ve'e tyukkada'akyju —jidu'um tse'e chapkojtsti.

²⁶ Van'it tse'e je suerte dutoondi jetse'e dunujávatat pan pane'e tukkada'akjup. Ax je Matías tse'e ojts tyukkada'akyju. Van'it tse'e yaktukmupa'midini maat je numakto'k kukátsivada.

2

Ku je Espíritu Santo kyadaaky

¹ Ax ku tse'e dupaaty je pentecostés xaaj, jem tse'e vye'nada nujom je jaanchja'vivatajk to'k ka'ajyji amókada.

² Van'it tse'e tun to'mayji du'amotunajxti kyada'aky jem tsapjootm tsov ax jo'n je makp poj y'amu'u, jetse'e je tajk duyaktuknojkkikujx joma ve'e vye'nada.

³ Jetse'e yak'íxjidi je jan'ayee'nst jo'n juu' ve'e naxkadaak jem kyuvajkmda nuto'k nuto'k.

⁴ Van'it tse'e je Espíritu Santo je makkin jets je vinma'yun myoojyjidi anañujoma pan pan jatye'e jem ve'nidup jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, kyojtstu tse'e je ayook juu' ve'e kyavinmótudup, ve'em ax jo'n je Espíritu Santo myo'ojada jetse'e dukótstat.

⁵ Jem tse'e Jerusalén vye'nada je israeejlit jáyuda juu' ve'e je'ydu xaajiva, jetse'e je Nte'yam duvinjávatat divintsá'agadat; may viijn tse'e je kajpun joma ve'e choo'ndi.

⁶ Ku ve'e du'amotunajxti juu' ve'e mótup ax jo'n je makp poj y'amu'u, van'it tse'e ñay'amojkijidi. Atuva atoki tse'e je numay jayu tyuntankajxti kux

Juu' ve'e je Pedro vyaajnjidu je jayu

¹⁴ Van'it tse'e je Pedro tyeni maat je viijnk kukátsivada juu' ve'e numakto'k ijttu, jetse'e makk dumukajts je jayu. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Miiitsta, nmu'israeejlit jáyuda, nujom pan pan jatye'e yájada Jerusalén, amotunaxta oy juu' atse'e nkotsuvaampy.

¹⁵ Ka'a xa ya'a ve'e myo'okjada ax jo'n miitse'e mvinmayda, ajópum xaajnume'e uxyam.

¹⁶ Ya'a juu' ve'e uxyam toojnjup kojtsjup, ya'ats je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Joel jyaay jep Kunuu'kx Jatyán kujxp. Jidu'um tse'e dujaajy:

¹⁷ Vaamp xa ve'e je Nte'yam:

“Ku ve'e tyáminit je itakax,
mpámupts atse'e jem jya'vin kajxmda je n'Espíritu
nujom je jayu juu' ve'e to'k it to'k naxviijn
tsuunidup,
kyojtsnáxtap tse'e ats je n'ayook je mmajntktajkta
jets je mnaaxtajkta,
nyak'íxtapts atse'e juu' atse'e ntsajkp je mmuutskit
ónukta,
kuma'ajtap tse'e je mmújit jáyuda.

¹⁸ Mpámupts atse'e jem jya'vin kajxmda je
n'Espíritu pan pan jaty atse'e xmutoondup
xmupajktup,
je yaa'tyajk jets je ta'axtajk,
jetse'e dukojtsnáxtat ats je n'ayook.

¹⁹ Nyakjéjapts atse'e jem tsajviinm juu' jatye'e
yaktuk'atúvap,
mpámupts atse'e je nuja'vin jem naxviinm:
je nuu'pun jets je jaajn, jets ooy je jok.

²⁰ Vinkoo'tsinup tse'e je aampa xaaj,

jetse'e nuu'pun jo'n je aampa po'o cháptsinit,
 ka'ana ve'e dupaa'ty vye'nat je xaaj ku ve'e je Maja
 Vintsán kyadaaknit,
 je xaaj juu' ve'e dunumájap jetse'e
 dunuvinkópkat.

21 Nujom tse'e pan pan jatye'e je Maja Vintsán
 dujaanchja'vidup,
 je'e tse'e tso'oktap.”

Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ.

22 Van'it tse'e je Pedro jyaa'kvaajñ:

—Nmu'israeejlit jáyuda, amotunaxta ya ayook.
 Oy miitse'e xnujávada je majin jets je mújit atuva
 jets je mújit nuja'vin juu' ve'e jeja miits mvinku-
 jkta je Nte'yam je kyutojkun kajx tyoon je Jesús, je
 nazarétit jayu.

23 Je Nte'yam tse'e dunupaajmtki juu' ve'e
 je Jesús játjup náxjup, ñuja'vits je'e ve'e jets
 yakpámup je'e ve'e jem je jayu kya'm juu'
 ve'e tso'oxpajkjudup. Miits xa je'e ve'e
 myakjay'oo'kjudu. Ko'oy jáyuts je'e ve'eda juu'
 ve'e yakcruuzpejtjudu. Je'e tse'e tyoondu juu'
 miitse'e mtsojktu.

24 Ax je Nte'yamts je'e ve'e
 duyakjoojntykpajknuva, je oo'kune'e
 tuknuvaatsjину, kux ka'a ve'e je oo'kun je
 kutojkun dujayep jetse'e aa'k dutunyaktánut.

25 Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n jujpani je David
 dukojtsnajxy je Jesús je y'ayook. Jidu'um tse'e
 vyaajñ:

Nxa'ma'ixp atse'e je Maja Vintsán jeja ats
 nvinkujk,
 je'e maatts atse'e n'it,
 ve'emts atse'e nkativinmay,

26 je'e kajx tse'e xyoonduk ats ya njoot ya nja'vin
jets ats mitse'e nyakmaja nyakjaancha.

Je'e kajxts atse'e to'k joot n'it,
kux oyam atse'e n'oo'kut, joojntypajknouvaps
atse'e.

27 Ka'ats mitse'e ats ya njoot ya nja'vin xmaso'okut
jem je oo'kun kya'm,

ka'a ve'e xyakjajtpat jetse'e mya'atut ats ya nni'kx
ya nkokp, ats, mits je mVa'ajts Jayu.

28 Xtuk'ix ats mitse'e je too' juu' atse'e nyo'oyup
jets atse'e xa'ma kajx njoojntykinit,
xyakxoondukupts ats mitse'e ku atse'e n'ijtnit
mits maat.

Jidu'um tse'e je David dukojtsnajxy je Jesús je
y'ayook.

29 'Nmu'israeejlit jáyuda, va'ajts xa ve'e
nnuja'vimda jets oo'ke'e je njujpit jáyuvamda
David, jetse'e ñaxtajkini, kux jeena ve'e je it joma
ve'e ñaxtajki.

30 Ax je David, je Nte'yam je y'ayookts je'e ve'e
kyojtsnajx, ñuja'vits je'e ve'e jets tukvinva'niju
je'e ve'e je Nte'yam jets to'ke'e je chaan je kyooj
kyuténajat kyutsaanajat, je'ets je'e ve'e je Cristo,
juu' ve'e duyakkutojkjap je Nte'yam je jyayu
ve'em ax jo'n je David duyakkutojkji je njujpit
jáyuvamda.

31 Y'ixts je'e ve'e je David jets joojn-
tykpajknouvape'e je Cristo, ve'eme'e vyaajñ jets
ka'a ve'e je Cristo je jyoot je jya'vin tyuntánut jem
je oo'kun kya'm jets ka'a ve'e je ñi'kx je kyopk
mya'atut.

32 Ax je Cristo, je Jesusjyamts je'e ve'e. Je
Nte'yamts je'e ve'e duyakjoojntypajknuva. Je'ets

aatse'e mpuump je tuvakojsun jets n'ix aats je'e ve'e ku ve'e távani jyoojntykpajknuva vye'na.

³³ Ax je Nte'yamts je'e ve'e tuknumájijinu jeja y'aka'yun pa'ayi, jetse'e dumooyni je kutojkun jetse'e dukéxut je Espíritu Santo, ve'em ax jo'n je Nte'yam tyukvinva'niji. Ax nujomts ya'a ve'e juu' ve'e tux'ixta tux'amotunaxta, je Espíritu Saantots ya'a ve'e duyakjéjip.

³⁴ Ka je Daviijape'e tsajpejt. Jidu'ume'e viinm vyaajñ:

Je Nte'yam xa ve'e dunuujmi ats je nMaja Vintsán: “Ajxtuku yaja ats n'aka'yun pa'ayi

³⁵ namvaat atse'e nyakvintókida pan pan jatye'e mtso'oxpajkjudup.”

Jidu'um tse'e je David du'ava'ni juu' ve'e je Nte'yam kyojts.

³⁶ 'Miiitsta, nmu'israeejlit jáyuda, ve'em xa ve'e dutsak jetse'e va'ajts xnujávadat jets je Jesús, juu' ve'e myakjacryuuzpejtjudu, je'ejam tse'e je Nte'yam pyaam Maja Vintsán, je Cristo, juu' ve'e vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

³⁷ Ku ve'e du'amotunajxti, van'it tse'e ñatyukja'vijidi je tyokin jetse'e du'amotutúvidi je Pedro maat je myukukatsivatajk:

—Nmu'israeejlit jáyuda, ¿tis aatse'e ntónup?

³⁸ Van'it tse'e je Pedro y'atsoojvjidi:

—Vinmayumpijttini, masooktini je mko'oy joojntykinda, van'it tse'e mnapéttat je'e kajx jetse'e nujava tyánut jets je Jesucristo ve'e mpanajkxuvaandup, ve'em tse'e myaktokinmee'kxtat jetse'e tyákat jem mja'vin kajxmda je Espíritu Santo.

39 Mtukvinva'nijidu xa miitse'e je Nte'yam je Espíritu Santo, yaktukvinva'niduva tse'e je m'ónukta jets nujom pan pan jatye'e jékumda, nujom tse'e pan pan jatye'e je Maja Vintsán vyinkaamp, uu'm je nNte'yamamda.

40 Van'it tse'e je Pedro je numay jayu dujaa'kkojtsjidi, may viijn tse'e je jayu dutukmukojtsti. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Masooktini je mko'oy joojntykinda, ka'a tse'e xmaatvintókidat ya ko'oy jáyuda.

41 Ax nujom tse'e pan pan jatye'e dukuvajktu je'e je y'ayook, napejttu tse'e. Je xaaj tse'e jyaa'knuyojkidi janutoojk miijl jo'n je jáyuda pan pan jatye'e dujaanchja'vidu je Jesús.

42 Ijtp tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je kukátsivatajk tuk'ixjudup jetse'e to'k aaj to'k joot dujayepta, ve'em tse'e chapkotsta jetse'e amoka je chapkaaky dutojkva'kxta ax jo'n je Jesús dutuujn maat je y'ixpajkpatajk ku ve'e jado'k nax dumaat'a'óxini.

Vintso je jaanchja'vivatajk oy jayu ñapyajmjidi

43 Tsa'agataandu tse'e nujom je jayu juu' ve'e dukakuvajktu je ayook; ax je kukátsivatajk, ooy tse'e je majin jets je mújit atuva dutuntoondi je Nte'yam je kyutojkun kajx.

44 Nujom tse'e pan pan jatye'e dujaanchja'vidu je Maja Vintsán, ijtpst je'e ve'e ñay'amókajada, oy jayu tse'e ñapyámjada maat je myujaanchja'vivatajka. Pan pan tse'e jep juu' dumaat, tyuknu'ayo'vidup tse'e pan pan jatye'e katih'ijtxjudup,

⁴⁵ jətse'e dutoo'kta juu' jatye'e y'íxtup jyayejptup jətse'e je meen duyaktonda pan vintsə ve'e juu' kya'ijtuɣjada to'k jado'k.

⁴⁶ Jóvum xaaj tse'e ñay'amókajada jep maja tsaptujkp jətse'e tajkm tajkm je tsapkaaky dutojkva'kxta jətse'e to'k muk kyayda. Xoonduk aaj xoonduk joot tse'e ve'em dutonda, to'kji tse'e je jya'vinda to'kji tse'e je vyinma'yunda.

⁴⁷ Ijtp tse'e je Nte'yam dujaa'myétsta. Oya'vijidu tse'e anañujoma je jayu juu' ve'e dukajaanchja'vidup je Jesucristo. Jóvum xaaj tse'e je Maja Vintsán dujaa'kyaknujóka pan pan jatye'e je Jesucristo dujaanchja'vidup jətse'e ve'em dujayéptat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

3

Ku to'k je jayu jyotkadaaky juu' ve'e je tyek dukatukyo'yp y'ijt

¹ Toojk yaaxp tse'e vye'na ku ve'e je jayu chapkats, van'it tse'e je Pedro maat je Juan ñajkxti jep maja tsaptujkp.

² Jóvum xaajts je'e ve'e jep maja tsaptak'aagup y'it to'k je yaa'tyajk juu' ve'e ka'o'yixjup jətse'e je tyek dutukyo'oyut, ve'emam je'e ve'e kye'x. Yakpatsaampts je'e ve'e jətse'e najkx jep yakjuk jeja je maja tsaptak'aka'a vyinkujk juu' ve'e duxaaj Tsoj. Jep tse'e je jayu je meen du'amotu pan pan jatye'e tajkidup jep maja tsaptujkp.

³ Ku ve'e je yaa'tyajk du'ix jets jep'e maja tsaptujkp je Pedro maat je Juan tyakava'anda, jətse'e du'uk'amotu je meen.

4 Van'it tse'e je Pedro maät je Juan vyin'ixjidi, jetse'e je Pedro je yaa'tyajk dunuujmi:

—Vin'ixu aats.

5 Van'itts je'e ve'e du'a'ixtk je Pedro maät je Juan, ve'emts je'e ve'e y'ukvinmaajy jets je meene'e yakmo'ovaamp.

6 Ax jidu'um tse'e je Pedro ña'muxji:

—Ka'a atse'e ti oro ka'a atse'e ti plata nmaada. Juu'ts atse'e nmaät, nyajkypts atse'e. Je Jesucristo, je nazarétit jayu, je'e tse'e myakjotkadaakjinup. Tena jets jaamni.

7 Van'it tse'e je Pedro je yaa'tyajk je y'aka'yun ka'aj dumajtsji jetse'e duyakténini. Tun jatyji tse'e je tyekuyo'kt jets nujom je tyek myakkpajkni,

8 jetse'e yejtsuk. Van'it tse'e yo'y'ukvaanni, jetse'e je Pedro maät je Juan dumaattajkidi jep maja tsaptujkp, yo'ynup, yejtsuknup, jetse'e je Nte'yam dutunyakmájini dutunyakjaanchini.

9 Nujom tse'e je jayu y'ixji ku ve'e yo'yni jetse'e dutunyakmájini dutunyakjaanchini je Nte'yam.

10 Atuva atoki tse'e tyuntaandi, ka'a tse'e du'ukmutaayvaattini vintso ve'e jyátukadat kux y'ixada je'e ve'e je yaa'tyajk juu' ve'e je tyek dukatukyo'yp y'ijt jets ñuja'vidinupe'e jets je'e je'e ve'e juu' ve'e je meen du'amótup tuy'it jeja je maja tsaptak'aka'a vyinkujk juu' ve'e duxaaj Tsoj.

Ku je Pedro kya'amaajy joma ve'e je eputsooktkun juu' ve'e duxaaj je Salomón Jye'e

11 Je yaa'tyajk juu' ve'e je tyek dukatukyo'yp y'ijt, ka'a tse'e dumasaak je Pedro maät je Juan. Nujom tse'e je jayu atuva atoki noomp ñajkxti

joma ve'e je eputsooktkun juu' ve'e duxaaaj je Salomón Jye'e.

12 Ku ve'e je Pedro du'ix, van'it tse'e je numay jayu dunuujmidi:

—Nmu'israeejlit jáyuda, ¿tyajxse'e xtuk'atúvada? ¿Tyajxts aatse'e xvin'ixta ax jo'n aats ya'a ve'e kunyakyo'pyúk aats ya n'avintsó makkin kajx aats ya n'avintsó va'ajts joot kajx?

13 Je njujpit jáyuvamda, je Abraham, je Isaac, maat je Jacob, je'e je Ntye'yamda tse'e duyakmaji duyakjaanchi je y'Onuk Jesús, je'e juu' miitse'e mpaamdinu jem je Pilato kya'm. Ku ve'e je Pilato y'ukmaso'okuvaajnji naspaka, ka'ats miitse'e xyakjajtti.

14 Ñojk'óy xa ve'e kux'amótudi jetse'e kuyakmasaak je Jesús, va'ajts jayu je'e ve'e jets tuv je jyáyuvín je jyoojntykin. Ax ka'a tse'e ve'em xtoondi. Je'ets miitse'e m'amótudu jetse'e tyánut naspaka to'k je yakjaju'oo'kpa.

15 Je'ets miitse'e myakjay'oo'kjudu pane'e je joojntykin duyajkp. Ax je Nte'yam tse'e yakjoojntykpajkinuva. Mpuumpts aatse'e je tuvakojsun jets n'ix aats je'e ve'e je Jesús ku ve'e távani jyoojntykpajkinuva vye'na.

16 Je Jesusyam tse'e tuduyakjotkadaakni, tudumajumooyini ya yaa'tyajk juu' ve'e m'íxtup jetse'e m'ixada. Je'e kajx ku aatse'e njaanchjáva je Jesús, je jaanchja'vin tse'e dutoomp jetse'e ya yaa'tyajk tuchá'ak, ve'em ax jo'n uxayam x'ixta jo'n.

17 Miits, jáyuda, maat je myakkutojkpada, myakjay'oo'kjudu tse'e je Jesús. Ax nmuja'vipts atse'e

je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Xtukkadaakumdupts uu'm je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'nidu je njujpit jáyuvamda. Jidu'um tse'e je Nte'yam dunuujmi je Abraham: “Mits je mtsaan je mkoj kajx tse'e dupaa'ttat je kunoo'kxun je jayu pan nuvinxupe'e chaanada to'k it to'k naxviijn.”

²⁶ Ku ve'e je Nte'yam je y'Onuk Jesús dukejx yaja naxviijn, too'vajkpts uu'me'e xtuknukejxumdi jetse'e xkunoo'kxumdat, ve'em tse'e nmasookumdinit nujom juu' jatye'e ka óyap.

4

Ku je Pedro maat je Juan divinténidi pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp

¹ Jemna tse'e je Pedro maat je Juan dumukotsta vye'na je numay jayu, van'it tse'e ñuje'yjidi je tee'tajk maat je saduceotajk jets je tsaptakmutoompa juu' ve'e dunuvintsánip je tsaptakmutoompatajk,

² je'e ve'e ejkjudup ku ve'e je Pedro maat je Juan je jayu duvaajnjada jets joojntykpajknuva ve'e je Jesús, jetse'e je jayu duvaajnjiduva jets joojntykpajknuvape'e je jayu je'e kajx ku ve'e je Jesús jyoojntykpajknuva.

³ Van'it tse'e yakmajtsti jetse'e yakpoxuntakpaamdi kux tánani ve'e van'it je it vye'nini, je kujápite'e duyakpitsumuva'anda jetse'e dutokimpayo'oydat.

⁴ Ax numay tse'e pan pan jatye'e du'amotunajxtu je ayook juu' ve'e je Pedro tukka'amaajyjudu, je'e tse'e dujaanchja'vidu

tse'e je kutojkun duyajk jetse'e ve'em ya majin yaktun.

¹¹ Ve'em xa miitse'e xtonda ax jo'n je pojtspatajk juu' ve'e dumasooktu to'k je oy tsaaj kuxe'e duko'oyja'vidi. Ax ux'ook tse'e je oy tsaaj yakpuujm joma ve'e dunuvinkopkikux je maja tsaptakpats. Ve'em tse'e xtonda kuxe'e xko'oyjavada je Jesucristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam pyaam jetse'e dunuvintsanikajxnit nujom juu' jaty.

¹² Je Jesusji tse'e o'yixjup jetse'e xmo'yumdat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Ni pana xa ve'e je Nte'yam jado'k dukatuknubana yaja tsajp pa'tki jetse'e je ntokinam xtuknubaatsumdat —jidu'um tse'e je Pedro vyaajñ.

¹³ Ku ve'e du'ixti jets makk aaj makk joote'e je Pedro maat je Juan kyotsta, jetse'e dunuja'vidi jets ka'a ve'e y'ixpukada, atuva atoki tse'e tyuntaandi. Van'it tse'e je nuja'vin dupajkti jets je'eda ve'e je Jesús dumaatvittu.

¹⁴ Jempa tse'e vye'niva je yaa'tyajk juu' ve'e je tyek dukatukyo'yp y'ijt, je'e kajx tse'e duko'okmutaayvaattini pan vintso ve'e kudunuvampejtti.

¹⁵ Van'it tse'e yakkejxpitsumdi jetse'e aje'ejyji tyaandi jetse'e dukojtsmóktat.

¹⁶ Jidu'um tse'e ñavyaajnjiidi vimpit atuj:

—¿Tise'e nto'numdap maat ya jáyuda? Ñuja'vidinup xa ve'e nujom pan pan jatye'e tsuunidup yaja Jerusalén jets ta ya'a ve'e ya jayu duyakjotkada'akta. Ka'a tse'e ñun'oya vintso ve'e nva'numdat jets ka'a ya'a ve'e je majin tudutonda.

17 Va'an tse'e du'atsa'kimda jetse'e ni pana dukoo'ktuknuja'vidinit je Jesús jye'e, ve'em tse'e kyajaa'kva'kxtukut ya ayook —jidu'um tse'e ñavyaajnidi.

18 Van'it tse'e duvatsoovdi jetse'e dutukpavaandi jets ni vintsova ve'e je jayu dukoo'kvaajnjdinit ukpu dukoo'ktuknuja'vidinit je Jesús jye'e.

19 Ax van'it tse'e je Pedro maat je Juan ña'muxjidi:

—Payo'oyda n'it viinm pan oy je'e ve'e jeja je Nte'yam vyinkujk jets miitse'e myakkatsapáktat jets ka'a ve'e je Nte'yam.

20 Ka'a xa ve'e nvaat jets aats je'e ve'e nkah'avánat juu' aatse'e n'ix jets juu' aatse'e n'amotunajx.

21 Ku ve'e dujaa'ktoondi vintso ve'e du'atsa'agadat, van'it tse'e dumasookti, ka'a tse'e dupaatti ti ve'e tyukkutsaachpaadadap, kux nujome'e je jayu je Nte'yam duyakmájidi duyakjaanchidi je'e kajx juu' ve'e toojnu kojtsju.

22 Je yaa'tyajk juu' ve'e jotkadaaknu, vujxtkupx joojnt náxyanits je'e ve'e vye'na.

Ku je jaanchja'vivatajk je Nte'yam du'amótudi je makk aaj je makk joot

23 Ku ve'e yakmasookti je Pedro maat je Juan, van'it tse'e ñajkxti joma ve'e je myujatyoo'tajkta, jem tse'e dutukmumaajntykti vintso ve'e ña'muxjidi je tee'tajk je vyintsanda maat je israeejlit je myújit jáyuda.

24 Ku ve'e du'amotunajxti, van'it tse'e nujom chapkojstsi. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Maja Vintsán, mits xa ve'e je Nte'yam. Mits tse'e mpaam ya tsajp ya naax, je maaxy naaj, jets nujom juu' jatye'e ijtp jem tsajviinm jets yaja naxviijn.

²⁵ Myajk mitse'e ya ayook juu' ve'e je Espíritu Santo tyukkojtsnajx je David. Jidu'umts je'e ve'e vyaajñ:

¿Tyajx tse'e ñaajkjotma'atjada je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap
jetse'e je israeejlit jayu dvinmayda jetse'e dutóndat juu' ve'e ka'o'yixjudup?

²⁶ Nay'amojkijidu tse'e je naxviijnit yakkutojk-pada jetse'e dutso'oxpáktat je Maja Vintsán maat je Cristo.

Jidu'um tse'e ya ayook juu' ve'e je Espíritu Santo je David tyukkojtsnajx.

²⁷ Tyúvam xa ya'a ve'e juu' ve'e je Espíritu Santo kyojts. Navyaatju xa ve'e je Herodes maat je Poncio Pilato je vyinma'yunda maat je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta, je'e tse'e dutso'oxpajktu je mva'ajts ónuk Jesús, juu' mitse'e mvinkoon jetse'e yakkutojknit.

²⁸ Ve'emts je'e ve'e dutoondi juu' ve'e mnupaajmtki jetse'e ve'em tyónjut kyótsjut.

²⁹ Maja Vintsán, amotunaxu to'k aaj uxyam vintso ve'e vya'anda jets aatse'e x'atsa'agadat. Mooyk aats mitse'e je makk aaj je makk joot jets aatse'e ve'em je jayu nvaajnjadat je mkats je m'ayook kaja'vina katsa'kina, aats, mits je mmu-toompa je mmupajkpa,

³⁰ jets aatse'e mits je mkutojkun kajx je pa'am jayu nyakjotkada'aktat, jets aatse'e je mva'ajts

ónuk Jesús je məkkin xmo'ot jets aatse'e ntónut je mújit atuva jets je majin.

³¹ Ku ve'e chapkojtskajxti, van'it tse'e y'ojxi jem joma ve'e vye'nada. Nujom tse'e je Espíritu Santo myoojyjidi je məkkin jets je vinma'yun jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, məkk aaj məkk joot tse'e je Nte'yam je kyats je y'ayook dukojtsti.

Vintsə je jaanchja'vivatajk dutukjoojntykidi juu' ve'e y'ixtu jyajejptu

³² Je numay jayu juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vidu, to'kji tse'e je jya'vinda to'kji tse'e je vyinma'yunda. Ni pana tse'e kyava'añ jets y'avintsə je'e je'e ve'e pan tii, nujom juu' ve'e y'ixtup jyajejptup, ve'em tse'e dujávada jets nujome'e duje'eda.

³³ Je kutojkun maat tse'e ooy je kukatsivatajk dutun'ava'nidi jets joojntykpajknuva ve'e je Maja Vintsán Jesús. Ooy tse'e je Nte'yam tyunkunoo'kxjada anañujoma.

³⁴ Ka'a ve'e pan pane'e juu' nunka'ijtuxjudup, kux je'eda pan pan jatye'e je naax ukpu je tajk dujajejptup, tyoo'ktupts je'e ve'e

³⁵ jetse'e je meen je kukatsivatajk dutukkatákada, ve'em tse'e to'k jado'k yakma'a pan vintsə ve'e juu' kya'ijtuxjada.

³⁶ Jem tse'e vye'na to'k je jayu juu' ve'e je Leví je chaan je kyooj, Joseejts je'e ve'e xyaaj, chípreit jayu, Bernabé je'e ve'e je kukátsiva ty-ijjada. (Jidu'um tse'e kyatsapítsum je Bernabé, Yakjot'amájiva.)

³⁷ Je Bernabé tse'e to'k viijn je naax dutoo'k jetse'e je meen dutukkatajki je kukátsivatajk.

5

Je tokin juu' ve'e tyoondu je Ananías maat je Safira

¹ Ax jempa tse'e jado'k je jayu juu' ve'e Ananías duxaaaj. Je'e maat je ñuda'ax Safira, je'e tse'e to'k viijn je ñaax dutoo'ktu.

² Van'it tse'e je Ananías dupajkva'kxy je naxtsov jetse'e to'k viijn dutukkatajki je kukátsivatajk, ve'em ax jo'n nujom je meen kuy'ijt. Ñuja'vipts je'e ve'e je ñuda'ax jets ve'eme'e dtonuva'añ.

³ Van'it tse'e je Pedro dunuujmi je Ananías:

—Ananías, ¿tyajxts mitse'e je Satanás tux'ituma'a jetse'e tutyaka jem mja'vin kajxm jetse'e ve'em xvin'aa'nuva'añ je Espíritu Santo? Mnapyaajmjup xa mitse'e ax jo'n to'k ka'ajyji je mnaxtsov taá kuxyakmejts; ax ta tse'e xpukán.

⁴ ¿Ka mits je mnaaxap je'e ve'e tuy'it? Ku tse'e tuxtaa'k, ¿ka mits je mmeenapts je'e ve'e tuy'it? ¿Tyajxts mitse'e ve'em tumjátuka? Ka je jáyuvap xa mitse'e mvin'uu'mp; je Nte'yame'e mvin'aa'nuvaampy.

⁵ Ku tse'e je Ananías du'amotunajxy, aa'k tse'e ñaxkadaaky. Ax nujom tse'e pan pan jatye'e dumótudu vintso ve'e y'aa'k, ooy tse'e tyuntsa'kipajkkajxti.

⁶ Ku ve'e je Ananías y'aa'k, van'it tse'e je vajutyajk tyénidi, jetse'e je ñi'kx je kyopk dutukvimpitti je vit, jetse'e duyaknajkxtini naxtajkiva.

7 Ku ve'e toojk hora jo'n je it ñaxy vye'na, van'it tse'e je Ananías je ñuda'ax jye'y. Ka'ats je'e ve'e dunujava ti ve'e toojnju kojtsju.

8 Van'it tse'e je Pedro y'amotutúviji:

—Vaajnja ats, ¿vanxúpame'e tumyakmo'oda ku ve'e tuxtoo'kta je mnaax?

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Vanxúpam xa je'e ve'e.

9 Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—¿Tyajx tse'e tuxkojtsmókta jetse'e xvin'aa'ndat je Espíritu Santo?, juu' ve'e ijtp jem je Maja Vintsán jya'vin kajxm. Uxep xa ve'e tak'aagup myejtstini juu' ve'e ojts je mnuyaa'y tuduyaknaxtajkidini. Uxyamts mits je'e ve'e najkx myaknaxtajkijidinuva —jidu'um tse'e je Pedro vyaajñ.

10 Tun je'yji tse'e ñaxvipp jeja je Pedro vyinkujk jetse'e je jya'vin tyukvaatsjini. Ku ve'e tyajkidi je vajutyajkta, aa'kani tse'e dupaattini. Van'it tse'e duyakpítsumdini jetse'e ojts duyaknaxtajkidini jeja je ñuyaa'y pya'ayi.

11 Tsa'kipajktu tse'e je jaanchja'vivatajka jets nujom pan pan jatye'e dumótudu.

Ku ooy je mújit nuja'vin jets je mújit atuva yak-tuujn

12 Tyoondu tse'e je kukátsivatajk jeja je numay jayu vyinkujk ooy je mújit nuja'vin jets je mújit atuva je'e kajx ku ve'e je Nte'yam je kyutojkun myoojyjidi. Jem tse'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada y'ijit to'k ka'ajyjida joma ve'e je eputsooktkun juu' ve'e duxaaaj je Salomón Jye'e,

to'kji tse'e je jyootta je jya'vinda to'kji tse'e je vyinma'yunda.

¹³ Cha'kidup tse'e je numay jayu jetse'e je jaanchja'vivatajk dumaatnay'amókajadat; óyam tse'e vye'ema, vintsa'kijidup tse'e anañujoma je jayu.

¹⁴ Ax jaa'knuma'yi'ataatstinu tse'e je jayu juu' ve'e dujaanchja'vidup je Maja Vintsán, je yaa'tyajk jets je ta'axtajk.

¹⁵ Je jayu juu' ve'e jemda, je'e tse'e duyakpítsumdu jem maajntkun kajxm je pya'am jáyuda jetse'e dupaamdi jeja too' aajy joma ve'e je Pedro ñaxuva'añ, ve'em tse'e oyje'e je y'ake'exa pyaa'tjadat jetse'e jyotkada'aktat.

¹⁶ Je'yduva tse'e numay je jayu juu' ve'e jem viijnk kajpun kajxm tsoo'ndu juu' ve'e je Jerusalén dumutámidup, yakje'myojktu tse'e je pya'am jáyuda maat je'e pan pan jatye'e jem jya'vin kajxmda je ko'oyjáyuvap. Nujom tse'e duyakjotkadakkajxtini.

Ku je kukatsivatajk yakmajtsti

¹⁷ Van'it tse'e jyotma'tti je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta maat je saduceotajk juu' ve'e myaatve'nidup,

¹⁸ je'e kajx tse'e je kukatsivatajk duyakjamyajtsjidi jetse'e duyakjapyaajmjidi jep poxuntujkp.

¹⁹ Ax to'k tse'e je Maja Vintsán je yaangeses koo'ts je poxuntak'aka'a duyak'avaach jetse'e je kukatsivatajk duyakpítsumdi, jetse'e dunujmidi:

²⁰ —Najkxta jep maja tsaptujkp, jep tse'e je numay jayu xvaajnjadat pan vintso ve'e

dujayejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

²¹ Ku ve'e du'amotunajxti, van'it tse'e je kujápit tyajkidi jep maja tsaptujkp jetse'e je jayu duyak'ixpajkti.

Ax je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta maat je jayu pan pan jatye'e myaatta vye'na, je'e tse'e duvomojktu pan pan jatye'e dunumájiduvap jep tsaptujkp. Van'it tse'e dunukejxidi je kukátsivada jep poxuntujkp.

²² Ku ve'e je tsaptakmutoompa jye'ydi jep poxuntujkp, ka'ats jepe'e dupampaatti, van'it tse'e vyimpijttinuva je kats maat,

²³ jetse'e vyaandi:

—Oy atuk xa aatse'e je poxuntajk tumpaa'ty. Jep tse'e vyinténajada pan pan jatye'e du'ix'ijttup. Ax kuts aatse'e tunyak'ava'ach, ka'ats aatse'e jep tumpampaa'ty.

²⁴ Ax ku tse'e du'amotunajxti je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptakmutoompa juu' ve'e dunuvintsánip je tsaptakmutoompatajk, ka'a tse'e dvinmótudi pan vintso je'e ve'e najkx kyukaxa.

²⁵ Van'it tse'e to'k je jayu jye'y juu' ve'e tuknuja'vijidu, jetse'e ña'muxjidi jidu'um:

—Je yaa'tyajkta juu' ve'e tuxpoxuntakpamda, jep ts je'e ve'e je numay jayu duyak'ixpakta maja tsaptujkp.

²⁶ Van'it tse'e je tsaptakmutoompa juu' ve'e dunuvintsánip je tsaptakmutoompatajk maat je jyayu, je'e tse'e ojts dumatsta je kukátsivada, ka'a tse'e dujomtonda dutitonda, je'e ve'e cha'kidup kux ku ve'e je numay jayu chaka'atsjadat.

27 Ku ve'e duyakmejtsti, van'it tse'e dupaamdi jeja je jayu vyinkujkta juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp. Van'it tse'e ña'muxjidi je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta:

28 —¿Ka mákkap aats miitse'e ntukpavaandi jets ka'a ve'e je jayu x'ukvaajnidinit je Jesús jye'e? Ax íxtats n'it juu' ve'e tuxtonda. Nujom tse'e je jayu juu' ve'e yaja Jerusalén, ta tse'e dunujávada juu' miitse'e myak'ixpajktup, jets aatse'e xtuktokinava'anda ku ve'e je Jesús y'aa'k.

29 Van'it tse'e je Pedro maat je viijnk kukátsivada y'atsoojvjidi:

—Tun vinkopk xa je'e ve'e jetse'e je Nte'yam yakkatsapákut. Ax pan pyavaampy tse'e je jayu juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguij maat je Nte'yam je y'ayook, ka'a tse'e yaktónut.

30 Je njujpit jáyuvamda je Nte'yamda, je'e tse'e duyakjoojntykpajknuva je Jesús, je'e juu' miitse'e myakjay'oo'kjudu ku ve'e xyakjacryuuzpejtjidi.

31 Je Jesús tse'e tsajpejtnu je Nte'yam je kyutojkun kajx jetse'e je Nte'yam je majin myoojyjini ku ve'e jeja y'aka'yun pa'ayi dupaamni, ax ve'em tse'e je Jesús y'it Yakkutojkpa jets Yaktsookpa, ve'em tse'e je israeejlit jayu vyinmayumpijttinit, je kyo'oy joojntykin dumasooktinit, jetse'e je tyokin yakmee'kxjadat.

32 N'ix nmoitu aatse'e je Jesús ku ve'e távani jyoojntykpajknuva vye'na. Ax je Espíritu Santo, juu' ve'e je Nte'yam myooyj pan pan jatye'e katsupajkjjudup, je'e tse'e je tuvakojsun dupaampap jets ve'emam je'e ve'e je Nte'yam dutuujn —jidu'um tse'e vyaandi.

jetse'e x'amaadaagadat. Nay'ixjada kux ku ve'e je Nte'yam xtso'oxpáktat —jidu'um tse'e je Gamaliel vyaajñ.

⁴⁰ Tuktajkijidu tse'e je kats. Oyam tse'e vye'ema, ku tse'e dunukejxidi je kukátsivada, van'it tse'e duvojpti, jetse'e dupavaandi jets ka'a ve'e je jayu du'ukvaajnjdinit je Jesús jye'e. Van'it tse'e dumasookti.

⁴¹ Van'it tse'e je kukátsivada dvinva'kvaatsti je jayu juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp; va'ajts xoojntktup tse'e ñajkxtini kux yakjajtuxjudu ve'e je Nte'yam jetse'e yakviijn'ixti je Jesús kajx.

⁴² Jovum xaaj tse'e duyak'ixpakta jetse'e dukotsta jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. Ve'em tse'e dutoondi jep maja tsaptujkp jets ve'empa tajkm tajkm.

6

Ku yakvinkooni nuvuxtojtuk je patto'nivada

¹ Ax ku tse'e ñuma'yi'ata'atsta je jayu juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vidup, van'it tse'e chaachvinmapyajkti je'e juu' ve'e dukojtstup je griego aaj. Ve'em tse'e vya'anda jets ka'a ve'e je kyu'aa'k ta'axtajk yak'ixpaa'tta ku ve'e jovum xaaj je kaaky je naaj vya'kxy.

² Van'it tse'e je numakmejtsk kukátsiva duyaknay'amojkijidi je jaanchja'vivatajкта, jetse'e jidu'um dunuujmidi:

—Ka'a xa ve'e y'oya jets aatse'e je Nte'yam je kyats je y'ayook ntukka'amay'atuvat jets aatse'e je kaaky je naaj nyakva'kxut.

³ Je'e kajx tse'e, utsta ajchta, vinkonda nuvuxtojtuk je yaa'tyajk amiitsjida juu' ve'e oy yaknukojtstup, juu' ve'e vijta kejta jets juu' ve'e je Espíritu Santo mooyjudup je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je'e tse'e mtukpava'andap ya toonk,

⁴ ax ve'emts aatse'e ntsapkojtsténat jets aatse'e ijtp je jayu ntukyak'ixpákuť je Nte'yam je kyats je y'ayook —jidu'um tse'e vyaandi.

⁵ Y'oyja'vidu tse'e nujom je jaanchja'vivatajk. Van'it tse'e dvinkeondi je Esteban, to'k juu' ve'e to'k aaj to'k joot dujaanchja'vip je Jesucristo jetse'e je Espíritu Santo mya'aju je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Vyinkeonduva tse'e je Felipe jets je Prócoro, je Nicanor jets je Timón maat je Parmenos, nay ve'empa je Nicolás, antioquait jayu, to'k juu' ve'e je Nte'yam dvinja'vip dvintsa'kip ax jo'n je israeejlit jáyuda.

⁶ Ku ve'e duyakmejtsti jeja je kukatsivatajk vyinkujkta, van'it tse'e je kukatsivatajk je kya'aj tyuknukoijnjidi jetse'e ñutsapkojtsjidi.

⁷ Yakkojtsva'kx'ataatasp tse'e je Nte'yam je kyats je y'ayook, numa'yi'ataatstuvap tse'e jem Jerusalén je jayu juu' ve'e je Jesucristo dujaanchja'vidup. Numay tse'e je israeejlit tee'tajk dujaanchja'viduva je Jesús.

Ku je Esteban yakmajch

⁸ Je Esteban, je'e tse'e je Nte'yam je maa'yun to'nuxju jetse'e je makkin myoojyi jetse'e jeja je numay jayu vyinkujk dutuujn je mújit nuja'vin jets je mújit atuva.

⁹ Van'it tse'e je Esteban dumaatnakyojtsvintsoojvjidi juu' ve'e yaktukxaajidup Tsaptujkpit Naspaka Jayu, je'e juu' jatye'e tsoo'ndu jem Cirene jets jem Alejandria, nay ve'empa juu' ve'e tsoo'ndu jem ciliciait jets asiain y'it jootmda.

¹⁰ Ax ka'a tse'e y'o'yixjada vintso ve'e je Esteban du'amaadaagadat kux je vijn je kejun maate'e je Esteban dukats juu' ve'e je Espiritu Santo moqjyup.

¹¹ Van'it tse'e dumujooydi je jayuda jetse'e vya'andat jets y'amotunajxtu ve'e ku ve'e je Esteban dupakajts je Moises je pyava'nun jets ku ve'e divinkojtspejt je Nte'yam.

¹² Ve'em tse'e duyakyoojmukti duyak'ajxukti je numay jayuda, je'e maatta tse'e je israeilit je myujit jayuda jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpada. Van'it tse'e je Esteban dumajtsti jetse'e duyaknajxtini joma ve'e nay'amokajada je jayu juu' ve'e dunumajidup jep tsaptujkp.

¹³ Van'it tse'e dupaamdi je jayu juu' ve'e tyuknuvampettap jeja je'e vyinkujkta. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Ka'a xa ya'a ve'e ya jayu dupakojts'atuva ya maja tsaptajk jets je Moises je pyava'nun.

¹⁴ Ve'em aatse'e n'amotunaxy ku ve'e vyaajñ jets to'ke'e je nazaretit jayu juu' ve'e Jesus duxaaj, je'ek tse'e duyakkutokiyup ya maja tsaptajk jetse'e duyaktiktskaxut je costumbre juu' ve'e je Moises xyaktaajnimdu.

¹⁵ Tsuunidup tse'e vye'nada je jayu juu' ve'e nay'amojkijidup, jetse'e divin'ixti je Esteban. Ve'em tse'e je vyijn je y'aaj kye'x ax jo'n je anges

kuy'ijit jo'n.

7

Ku je Esteban d̄uvinteni pañ pañ jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp

¹ Van'it tse'e je tee' juu' ve'e d̄unuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e tse'e d̄u'amotut̄uvi je Esteban:

—¿Ve'emam mitse'e mva'añ ax jo'n ya'a ve'e vya'anda?

² Jetse'e y'atsaajv:

—Nmu'israeejit jáyuda, mújit jayutajkta, amotunaxta juu' ats miitse'e ntukmukotsuvaandup. Je Nte'yam, juu' ve'e nujom dunumajikajxp, je'e tse'e naajkn̄uke'xnatajkiju jeja je n̄ujpit jáyuvamda Abraham vyinkujk ku ve'e jem mesopotámiait y'it jootm vye'na, ka'anume'e ñujkx vye'na tsuuniva jem haraanit kyajpun kajxm.

³ Jidu'um tse'e d̄unuujmi: “Tunmasookni je m'it je mnaax jets nujom je mjayu, jets najkxu joma ve'e je naax juu' ats mitse'e ntuk'ixup.”

⁴ Van'it tse'e je Abraham choo'nni jem caldéait y'it jootm jetse'e ñujkx jem Harán. Ku ve'e je tyee' y'oo'kni, van'it tse'e je Nte'yam yakmijjini joma ve'e ya it ya naax, joma ve'e n'ijtumda ntsuunimda.

⁵ Ka'a tse'e yaja dumoojy je Nte'yam ya naax je Abraham, ni je'e joma ve'e ñaxva'akut; tyukvinva'ni ve'e jets myo'ope'e ya naax je chaan je kyooj, óyame'e van'it ka'a pañ je Abraham je y'ónuk vye'na.

⁶ Na'muxjuva tse'e je Nte'yam jets jékumit jayu ve'e y'íttat je Abraham je chaan je kyooj jetse'e chaanadat joma ve'e dukanaaxada, jem tse'e maktaaxk mókuxp joojnt je jayu jyomtónjadat tyitónjadat jetse'e ake'e'y yaktónjadat.

⁷ Na'muxjuva tse'e jidu'um je Nte'yam: “A'ts xa ve'e ntokimpayo'oyup je jayu juu' ve'e je mtsaan je mkoj ake'e'y duyaktóndap, van'it tse'e je mtsaan je mkoj choo'ndinit jem jets atse'e yaja min xv-injávada xvintsá'agada.” Jidu'um tse'e je Nte'yam vyaajñ.

⁸ Je Nte'yam xa ve'e je kojstán duyaktaan maat je Abraham. Je'e tse'e tyukpavaan jetse'e je Abraham maat nujom je chaan je kyooj juu' ve'e mix ónukta, je'e tse'e yakpaajmjadap je ixta'nun jetse'e duni'kxmadat dukojmadat, ve'em tse'e duyaknuke'xnatákadat jets kyuvajktupe'e je kojstán. Ax ku tse'e je myajntk Isaac kye'x, kutoojtuk xaaj tse'e dupaajmji je ixta'nun, nay ve'empa tse'e je Isaac dutoompa maat je myajntk Jacob. Ax ve'empa tse'e je Jacob dutoompa maat je myajntktajkta, uu'm je njujpit jáyuvamda, je'e tse'e duyaktsoo'ntktu je makmejtsk jaká'a juu' ve'e je israeejlit jáyuda.

⁹ Je Jacob je myajntktajkta, je'eda tse'e dumu'ejkjudu je y'uts José, jetse'e dutoo'ktini. Ax jem tse'e Egipto yaknajkxjidini juu' ve'e joojyudu. Y'ix jyayejp tse'e je Nte'yam je José,

¹⁰ je'e tse'e tuknuvaatsju nujom juu' ve'e tso'oxjajtuxju jetse'e je vijin je kejun myoojyji. Je Nte'yam tse'e je vinma'yun dumooj je faraón, je egíptovit yakkutojkpa, jetse'e je José dujávát dutsókut. Je faraón tse'e paajmju jetse'e je

juu' ve'e dukanuja'vip jets pan pan je'e ve'e je José y'ijt.

19 Je yakkutojkpa tse'e je njáyuvamda dūvin'aa'n jetse'e dujomtuujn dutituujn, jetse'e du'akee'yi jetse'e dumasooktinit je myix ónukta juu' ve'e pi'k maaxna jetse'e ve'em y'oo'ktinit.

20 Van'ítani tse'e kye'x je Moisés; oooye'e tyuntsoja y'ijt. Toojk po'o tse'e jem je tyee' je tyaak tyak'am yu'uts yak'ijtji.

21 Ax ku tse'e kyoo'k'o'yixjidini jetse'e yu'uts dujaa'kyak'íttat, van'it tse'e je yakkutojkpa je ñaax pyaatji jetse'e duyakyee'k ax jo'n je y'avintsó ónuk kuy'ijt jo'n.

22 Je'e kajx tse'e je Moisés dunu'ixpajki nujom juu' ve'e je egíptovit jayu jyajttup, viji kej tse'e juu' dutuujn dukajts.

23 'Vujxtkupx joojntani tse'e je Moisés vye'na, van'it tse'e ojs du'ix je jyáyuda.

24 Jem tse'e du'ix to'k je egíptovit jayu ku ve'e dujomtún dutitún to'k je Moisés je jyayu, van'it tse'e je Moisés duyak'aa'k je egíptovit jayu jetse'e ve'em dukuvaajñ je jyayu.

25 Ve'eme'e je Moisés y'ukvinmaajy jets kudūvinmótudi ve'e je jyáyuda jets vyinkónup je'e ve'e je Nte'yam je Moisés jetse'e ve'em dutukyakpítsumdat je myu'israeejlit jayu; ax ka'ats je'e ve'e dūvinmótudi.

26 Je ku'óxit tse'e je Moisés du'ix jets jeme'e nūmejtsk je myu'israeejlit jayu ñachii'kjada. Y'ukyaknamyujot'oyavaajnjudupts je'e ve'e du'uktij, je'e kajx tse'e jidu'um dunuujmidi: “To'k jáyujj xa miitse'eda. ¿Tyajxse'e mnachii'kjada?”

27 Van'it tse'e je nakyutsii'kjuva je Moisés dunasti'tsi, jetse'e dunuujmi: “¿Pants mitse'e tumpumju jets aatse'e xyakkutojkjat jets aatse'e xtokimpayo'oyut?

28 ¿Xyak'oo'kuvaampap ats mitse'e ax jo'n ox xyak'aa'k je egíptovit?”

29 Ku ve'e je Moisés du'amotunajxy, van'it tse'e dunuja'vi jets ñuja'vinup je'e ve'e je jayu jets je'e ve'e je jayu tuduyak'aa'k, je'e kajx tse'e kyeek jetse'e ñujkx jem madaanit y'it jootm. Ax jékumit jayu tse'e y'ijt ku ve'e jem chuuni; jem tse'e je Moisés ñamyajntkiji numejtsk.

30 'Vujxtkupx joojnt tse'e je it tuñajxnuva vye'na, van'it tse'e to'k je ángeles yak'ixji jem janjootm jem ápit kup akojkm jem vinva'ajts it kajxm joma ve'e je Sinaí Kopk.

31 Atuva atoki tse'e je Moisés dutuktaajñ juu' ve'e yak'ixju. Ku ve'e dumutami jetse'e du'ix'óyat, van'it tse'e du'amotunajxy je Maja Vintsán myukatsju. Jidu'um tse'e vyaajñ:

32 “Ats xa ve'e je mjujpit jayu je Ntye'yamda, je Abraham, je Isaac, maat je Jacob je Ntye'yamda.” Van'it tse'e je Moisés myippajkni, tsa'ki tse'e jetse'e je jaajñ dujaa'k'ixut.

33 Van'it tse'e je Maja Vintsán ña'muxji: “Napyakjenju kux kunuu'kx ya'a ve'e ya naax juu' ve'e mtukténip.

34 Ta atse'e n'ix vintso ve'e ats je njayu yakjomtonda yaktitonda jem Egipto, ta atse'e nmotu vintso ve'e jem ya'axta jetse'e ñañutsaachvinmáyjada, je'ets atse'e tunnukada'aky jets atse'e nyakpítsumdat. Mínuts

Nte'yam duvinjávadat duvintsa'agadat. Jem tse'e dukoojnukti je tsatsets joma ve'e je Nte'yam je pyava'nun dujatyaañ. Ve'em tse'e je tabernáculo dupum y'ijt ax jo'n je Nte'yam dutukpavaañ je Moisés ku ve'e dunuujmi jets ve'eme'e dunupamva'atsut ax jo'n yak'ixji.

⁴⁵ Ax ku tse'e je Moisés y'oo'kni, je Josué tse'e yaktukkatajkinu je kutojkun, je'e tse'e duyakje'y je njujpit jáyuvamda joma ve'e uxyam n'ijtumda ntsuunimda. Je Nte'yam tse'e duputajki je njujpit jáyuvamda jetse'e duyakkutókidi je jayu juu' ve'e yaja tsuunidup y'ijt. Je njujpit jáyuvamda tse'e duyakmejtstu je tabernáculo, je'e maatta tse'e je tabernáculo y'ijt van'it paat ku ve'e je yakkutojkpa David jyoojntyki.

⁴⁶ Jya'vits je'e ve'e je Nte'yam je David. Chojk tse'e je David jetse'e kudupaamdi to'k je tsaptajk joma ve'e chaanat je Jacob je Nte'yam.

⁴⁷ Ax je Salomoonts je'e ve'e juu' ve'e dupaam je Nte'yam je chaptajk,

⁴⁸ óyame'e je Nte'yam kyatsuuna jep tsaptujkp juu' ve'e je jayu pyuump, ve'em ax jo'n je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa dutukkojtsnajxy jidu'um:

⁴⁹ Ve'em ax jo'n je kutojkun tsuujntkun, ve'em tse'e yaja tsapjaat joma atse'e ntsuuna. Ve'em xa ve'e jem naxviinm ax jo'n je va'kpejtun joma atse'e ya ntek kunyukkán.

¿Ti tsaptajkts je'e ve'e juu' ats miitse'e xpaajmjavaandup, ukpu joma ve'e je it joma ats miitse'e kuxyakpoo'kxta?

⁵⁰ Ats xa ve'e mpamkajx nujom juu' jaty.

51 Van'it tse'e je Esteban jyaa'kná'muxjidi:

—Miiitsta, ooye'e tyunmakka je mkuvajk xpamda, ve'em ax jo'n je tsaaj, ka'a ve'e je Nte'yam je y'ayook mtuktákajada jetse'e xkamotuvuva'anda. Mxa'matso'oxpajktup xa miitse'e je Espíritu Santo. Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je njujpit jáyuvamda.

52 Je njujpit jáyuvamda xa ve'e dujomtoonu dutitoonu nujom je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajкта, je'e tse'e duyak'oo'ktu pan pan jatye'e dunukojtstu jets mínupe'e je'e pane'e tuv jáyuvip joojntykip. Ax kuts je'e ve'e myiijn, miitsts je'e ve'e jem je viijnk jayu kya'm mpaamdinu jetse'e xyakjay'oo'kjidini.

53 Yakmo'yumdu xa ve'e je pava'nun juu' ve'e je angelestajk tukkatajkiju je Moisés; ax ka'a tse'e xkuvakta je pava'nun —jidu'um tse'e je Esteban dunuujmi je jayu juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp.

Ku je Esteban y'oo'kni

54 Ku ve'e du'amotunajxti, jotma'ttu tse'e, je'e kajx tse'e ooy tyunnatyatskaa'tjada, je Estébane'e tyunmu'ejk'oo'kjudup.

55 Ax je Esteban, je Espíritu Santo tse'e moojyju je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, pat'ix tse'e jem tsapjootm sov jetse'e je Nte'yam je myajin du'ix, jetse'e du'ixpa je Jesús tyena jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi.

56 Van'it tse'e je Esteban vyaajñ:

—¡Ixta! N'ixp xa atse'e je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, jéjats je'e ve'e tyena je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi.

57 Van'it tse'e dūtuk'ayaaxti je Esteban, jětse'e ñatyaatskmajtsjidi, jětse'e dūnūnajkxti.

58 Van'it tse'e dūmajtstini jětse'e dūyaknajkxtini jep kajpun pa'ap. Jep tse'e ojts dūyak'oo'kti ni tsaka'achji. Pan pan jaty tse'e ve'em játkidu, jep tse'e je vyit dūyaktaandi joma ve'e to'k je mootsk ónuk juu' ve'e Saulo dūxaaj.

59 Namvaate'e dūka'atsta, van'it tse'e je Esteban chapkajts. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Maja Vintsán Jesús, kuvaku to'k aaj ats ya njoot ya nja'vin.

60 Van'it tse'e kyoxkteni jětse'e makk jidu'um vyaajñ:

—Maja Vintsán, kadi ya tokin xtukkuvetta.

Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e y'oo'kni.

8

1 Y'oyja'vits je'e ve'e je Saulo ku ve'e je Esteban dūyak'oo'kti.

Ku je Saulo dūjomtuuñ dūtittuuñ je jáyuda juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vidup

Ax van'it tse'e ooy tyunyakjomton'ukvaandi tyunyaktiton'ukvaandi jem Jerusalén je jayu juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesús. Nujom tse'e y'ayo'vya'kxkajxti jem judéait jets samaariait y'it jootm, je kukatsivatajkji tse'e taandu jem Jerusalén.

2 Jeme'e je jayu juu' ve'e dūvinja'vidup dūvintsa'kidup je Nte'yam, je'e tse'e dūyaknaxtajkidinu je Esteban jětse'e ooy dūtunnūyaaxti.

12 Ku ve'e je Felipe tyukmukojsjidi vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'litta jem je Nte'yam y'am kya'm jetse'e vya'nuxjidi je Jesucristo jye'e, numay tse'e dujaanchja'vidi je Jesucristo jetse'e ñapejtti, ve'em je yaa'tyajk ve'em je ta'axtajk.

13 Jyaanchja'viva tse'e je Simón juu' ve'e je Felipe tukmukojsju jetse'e ñapejtpa, jetse'e je Felipe dumaatnáxy dumaattáka, je'e ve'e tyuk'atúvip je majin jets je mújit nuja'vin juu' ve'e toojnup.

14 Je kukatsivatajk juu' ve'e jem Jerusalén taandu, ku tse'e je kats dumótudi jets kyuvajktu ve'e je samaariait jayu je oy kats je oy ayook, van'it tse'e jem dukejxti je Pedro maat je Juan.

15 Ku ve'e jye'ydi, van'it tse'e dunutsapkojtsti je samaariait jayu juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vidup jetse'e ve'em je Espíritu Santo tyákat jem jya'vin kajxmda,

16 kux ni pana ve'e jem jya'vin kajxmda kya'itna vye'na je Espíritu Santo, napetji ve'e vye'nada ku ve'e vyaandi jets je Maja Vintsán Jesuuse'e pyanajkxuvaandup.

17 Van'it tse'e je Pedro maat je Juan je kya'aj tyuknukoojnjidi. Ku ve'e ve'em dutoondi, van'it tse'e je Espíritu Santo tyajki jem je jayu jya'vin kajxmda.

18 Ku ve'e je Simón du'ix jets tajkipe'e jem je jayu jya'vin kajxm je Espíritu Santo ku ve'e je kukatsivada je kya'aj tyuknukoojnjidi, van'it tse'e je meen dujavampejtjidi,

19 jetse'e vyaajñ:

—Mooyduva ats to'k aaj je kutojkun jets ku atse'e opyana ya nka'aj ntuknukónut, van'it

tse'e je Espírítu Santo tyákat jem je jayu jya'vin kajxmda.

²⁰ Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—iKijpxe'e je mmeen xmaatvintókiyut je'e kajx ku ve'e ve'em mvinmay jets o'yipe'e jetse'e je meen yaktukjóyut juu' ve'e je Nte'yam yajkyp je myaa'yun kajx!

²¹ Ka'a xa mits ya'a ve'e mtukkada'akyju jetse'e xtónut ya toonk aats maat kux ka'a ve'e je mjoot je mja'vin y'oya jeja je Nte'yam vyinkujk.

²² Vinmayumpijtni, masookni je mko'oy joojntykin, jets munoo'kxtuku je Nte'yam. Oyape'e mme'e'kxuxjut je ko'oy vinma'yun juu' ve'e mjajejpp,

²³ kux ta atse'e n'ix jets ooye'e je ko'oy joot xtunjayep, je tokin tse'e mka'mijup.

²⁴ Van'it tse'e je Simón y'atsaajv:

—Nutsapkotsta ats to'k aaj, ve'emts atse'e xkajatut xkanaxut juu' ve'e tuxkotsta jets atse'e nkavintókiyut —jidu'um tse'e y'atsaajv.

²⁵ Ku ve'e je kukátsivada je jayu duvaajnidi je Nte'yam je kyats je y'ayook jets ti ve'e y'ixtu myótudu ku ve'e je Jesús dumaatvítti, van'it tse'e vyimpijttini jem Jerusalén. Namvaate'e jem ñajkxtini, van'it tse'e du'ava'nidi je oy kats je oy ayook jem may kajpun kajxm juu' ve'e jem samaariait y'it jootm.

Je Felipe jets je etiopíait jayu

²⁶ Ku ve'e ve'em jyajty, van'it tse'e to'k je Maja Vintsán je y'aangeses dumukajts je Felipe. Jidu'um tse'e dunujmi:

13 Ku ve'e je Ananías du'amotunajxy, van'it tse'e vyaajñ:

—Maja Vintsán, ooyani xa atse'e je kats ntunmotu vintso je'e ve'e je yaa'tyajk dutsaachtún je mjáyuda jem Jerusalén;

14 ax yaja tse'e tumyets je kutojkun maat juu' ve'e moojyju je tee'tajk je vyintsanda, jetse'e duyakjamyátsjut duyakjachómjut nujom pan pan jatye'e mjaanchja'vijidup.

15 Ax jidu'um tse'e je Maja Vintsán ña'muxji:

—Najkxu, kux ats je'e ve'e nvinkoon jetse'e ats nje'e duvaajnjadat pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je yakkutojkpada, jets je israeejlit jáyuda.

16 Ats xa ve'e ntuknujávap jets ooy atse'e xtunkutsaachpaadat.

17 Van'it tse'e je Ananías ñujkx jem je jayu tyak'am joma ve'e je Saulo vye'na. Ku ve'e tyajki, van'it tse'e je kya'aj dutuknukaajn jetse'e dunuujmi:

—Uts Saulo, je Maja Vintsán Jesús, juu' ve'e myak'ixju jeja too' aajy, je'ets atse'e tuxkex jetse'e mvin'ixpajknuvat jetse'e je Espíritu Santo mmo'ojut je makkin jets je vinma'yun jetse'e xtónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp.

18 Tun jatyji tse'e je Saulo vyinvaatsji juu' ve'e ve'em íxuvip ax jo'n je ajkx nameen, jetse'e vyin'ixpajknuva. Van'it tse'e je Saulo tyeni jetse'e ñapejt.

19 Van'it tse'e kyaajy y'uuk jetse'e myajuvajknuva. Jem tse'e vee'n je it duyaknajxy damaascovit kyajpun kajxm maat je'eda pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesús.

Ku je Saulo kya'amaajy jep Damasco

20 Jem tse'e je Saulo kya'amay'ukvaajñ jep je damaascovit chaptujkpta, je'e tse'e y'ava'nip jets je Nte'yam je y'Onuk je'e ve'e je Jesús.

21 Nujom pan pan jatye'e amotunajxjudu, atuva atoki tse'e tyuntaandi, jetse'e ñay'amotutúvijidi vimpit atuj:

—¿Ka ya'aap je'e vine'e juu' ve'e jem Jerusalén dujomtoomp dutitoomp tuy'it pan pan jatye'e je Jesús dujaanchja'vidup? ¿Ka je'ep ya'a vine'e juu' ve'e yaja miimpa jetse'e duyakjamyátsjut pan pan jatye'e dujaanchja'viduvap je Jesús jetse'e tsum duyaknajxjut joma ve'e je tee'tajk je vyintsanda? —jidu'um tse'e ñay'amotutúvijidi.

22 Ax je Saulo, yakmakpajk'ataatsnupts je'e ve'e je kya'ama'yun jetse'e duyaknukexnatáka jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. Ka'a tse'e y'o'yixjada vintso ve'e y'amaadaagajadat je israeejlit jayu juu' ve'e tsuunidup jem Damasco.

Ku je Saulo je myu'israeejlit jayu dukukeek

23 May xaajani tse'e je it ñaxy vye'na jetse'e je israeejlit jayu du'ukkojtsmojkti jetse'e je Saulo kuduyak'o'okti,

24 jóvum xaaj jóvum tsooj tse'e je Saulo yak'a'ix jeja kajpun naa'páts aka'aajy jetse'e kuduyak'o'okti. Ku ve'e je Saulo dunuja'vi ti ve'e tyonuvaandup,

25 van'it tse'e je jaanchja'vivatajk pyaajmjidi jem tójum jetse'e koo'ts ñasta'yijidi jeja ne'ev viijn tsov juu' ve'e je kajpun tuknaa'pats'ijtp, ve'em tse'e je Saulo kyeek.

Ku jẹ Saulo jẹp Jerusalén vye'na

26 Ku ve'e je Saulo jye'y jem Jerusalén, jyamaatnay'amokavaajnjuđu tse'e je jaanchja'vivatajкта; ax tsa'kidu tse'e nujomda kux ka'a ve'e dujaanchjávada jets jyaanchja'vinup je'e ve'e je Jesús.

27 Ax je Bernabé tse'e dutuknuvoov je kukátsivada, van'it tse'e dutukmumaajntykti vintso ve'e je Saulo du'ix je Maja Vintsán jeja too' aajy, vintso ve'e je Nte'yam myukojtsji, jets vintso ve'e je Saulo makk aaj makk joot je Jesús jye'e dutukka'amaayni jem damaascovit kyajpun kajxm.

28 Van'it tse'e je Saulo tyaañ jem Jerusalén, je'e ve'e myaatnajxyp myaattajkip, kaja'vina katsa'kina tse'e je Maja Vintsán jye'e je jayu dutuknujávada

29 jetse'e dumaatnakyojtsvintsávju je israeejlit jayu juu' ve'e je griego aaj dukojtstup. Ax ka'a tse'e dukuvajkti je ayook juu' ve'e je Saulo kyojts, je'e kajx tse'e du'uknupaajmtkidi jetse'e je Saulo kuduyak'oo'kti.

30 Ku tse'e je jaanchja'vivatajk dunuja'vidi, van'it tse'e je Saulo duyaknajxkti jem Cesarea jetse'e dupakejxti jem taarsovit kyajpun kajxm.

31 Van'it tse'e oy joot chuunidini nujom pan pan jatye'e dujaanchja'vidu je Jesucristo jem judéait jets galiléait jets samaariait y'it jootmda, ve'em tse'e ñumáyada jetse'e je jyoot je jya'vin myakkpajk'ata'atsta je Jesús maat, vyinja'vidup vyintsa'kidupts je'e ve'e je Maja Vintsán jetse'e je Espíritu Santo yakjot'amájajada.

ve'e je jaanchja'vivatajk jets jeme'e vye'na, van'it tse'e dutuknukejxti numejtsk je yaa'tyajk jetse'e dumunoo'kxtuktat jidu'um:

—Uk mtónupe'e je maa'yun jetse'e nja'mdat jem Jope.

³⁹ Ku ve'e je Pedro yakvaajnji, van'it tse'e tyeni jetse'e dumaadi. Ku ve'e jem jye'y, van'it tse'e duyaknajkxti jep nukavyet kujxpjoma ve'e vye'na je ni'kx je kopk. Nujom tse'e je ku'aa'k ta'axtajkta nunyaaxnup dutuk'ixti je Pedro je vit je xox juu' ve'e je Dorcas pyaam ku ve'e dumaatve'nada.

⁴⁰ Van'it tse'e je Pedro je jayu duyakpitsumkujx, jetse'e kyoxkteni, jetse'e chapkajts. Van'it tse'e je oo'kpa duvin'ix jetse'e dunuujmi:

—Tabita, pojtukni.

Van'it tse'e je Dorcas vyin'ixva'kxni. Ku ve'e je Pedro du'ix, van'it tse'e y'ajxtk.

⁴¹ Van'it tse'e je Pedro myajtsji jem kya'm jetse'e yakténiji. Van'it tse'e je Pedro duyaaxji je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada maat je ku'aa'k ta'axtajkta, jetse'e jeja vyinkujkta joojntyk dutuk'ixti je Dorcas.

⁴² Yaknuja'vits ya'a ve'e nujom jem jópeit kya-jpun kajxm; numay tse'e dujaanchja'vidi je Maja Vintsán.

⁴³ Jem tse'e je Pedro tyaajñ jek jaty jem je akukoo'tspa Simón tyak'am.

10

Je Pedro maat je Cornelio

¹ Jem tse'e cesaréait kyajpun kajxm vye'na to'k je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk, Cornelio je'e ve'e xyaaj. Itáliait je'e ve'e xyaaj to'k jaka'a je tojpa juu' ve'e je Cornelio kya'mip.

² Vyinja'vip vyintsa'kipts je'e ve'e je Nte'yam maat nujom je jyaajn je tyajk, yajkpap tse'e ooy je meen jetse'e je israeejlit jayu yaktukputaka, ijpts je'e ve'e tyuntsapkat.

³ To'k nax tse'e, toojk yaaxp jo'n vye'na xuujun, jetse'e je Cornelio yak'ixji to'k je Nte'yam je y'aangeles. Je'e tse'e nutajkiju joma ve'e vye'na jetse'e ña'muxji:

—¡Cornelio!

⁴ Van'it tse'e je Cornelio maj duvin'ix je ángeles, ooy tse'e tyuntsa'ki, jetse'e du'amotutuvi:

—¿Tise'e?

Van'it tse'e je ángeles vyaajñ:

—Mkats'amotunajxjup xa ve'e je Nte'yam ku ve'e mtsapkat, jaa'myéts je'e ve'e dujayep vintso ve'e je jayu xputaka pan pan jatye'e katih'ijtxjudup.

⁵ Pakéxuts n'it je yaa'tyajka jem Jope jetse'e duyakméstat je Simón juu' ve'e duxaajivap Pedro.

⁶ Jeme'e ñamyayju je akukoo'tspa Simón tyak'am. Jem maaxy napa'am je'e ve'e je jayu chuuna.

⁷ Ku ve'e je ángeles ñajkxni juu' ve'e mukojsju, van'it tse'e je Cornelio duvatsaajv numejtsk je tyoompa jets to'k je tojpa juu' ve'e to'k aaj to'k joot mutoojnup.

je yaa'tyajkta juu' ve'e je Cornelio kejxjudu, y'amotutúvidup tse'e je jayu vye'nada jetse'e dunujávadat pan joma ve'e chuuna je akukoo'tspa Simón. Ax ve'em tse'e jye'ydi je'e tyak'aajy.

18 Van'it tse'e du'amotutúvidi pan jepe'e to'k je yaa'tyajk juu' ve'e Simón duxaaj, juu' ve'e duxaajivap Pedro.

19 Je'ena tse'e je Pedro pyayo'yp vye'na juu' ve'e yak'ixju, van'it tse'e je Espíritu Santo ña'muxji:

—Ixu n'it, uxep xa ve'e m'íxtajada nutoojk je yaa'tyajk.

20 Ténats, vánuku, jetse'e xmaadadat. Ka'a tse'e xtivinmáyut, ats ya'a ve'e tunkexta.

21 Van'it tse'e je Pedro vyajntyk joma ve'e vye'nada je yaa'tyajkta juu' ve'e je Cornelio kejxjudu, jetse'e jidu'um dunuujmidi:

—Ats xa je'e ve'e pane'e m'íxtidup. ¿Tise'e tuxnuminda?

22 Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk, juu' ve'e Cornelio duxaaj, je'ets aatse'e xkejxp. Je'e tse'e je Nte'yam dvinja'vip dvintsa'kip, tuvts je'e ve'e je jyáyuvín je jyoojntykin, nujom tse'e je israeejlit jayu jyávajada chókjada. Je Nte'yam je y'aangeles tse'e tuña'muxju jetse'e mnukéxajat, ve'em tse'e du'amotunáxut juu' mitse'e mtuknujávap.

23 Van'it tse'e je Pedro yaktajkijidi jep tujkp jetse'e je tsooj jem myataandi. Je ku'óxit tse'e je Pedro dumaadidi, jeme'e je utsta je ajhta juu' ve'e tsuunidup jem jópeit kyajpun kajxm juu' ve'e mujatyoo'ijidu.

atoki tse'e tyaandi kuxe'e je Nte'yam dupuujm je Espíritu Santo jem je jayu jya'vin kajxmda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap,

⁴⁶ y'amotunajxtup tse'e ku ve'e dukotsta je ayook juu' ve'e kyavinmótudup jetse'e je Nte'yam duyakmájada duyakjaanchada.

⁴⁷ Van'it tse'e je Pedro vyaajñ:

—¿Pan tse'e dukayakjátup jetse'e ya jayu ñapéttat? Ta xa ve'e je Espíritu Santo tyaka jem jya'vin kajxmda, ve'em ax jo'n uu'mda.

⁴⁸ Van'it tse'e je Pedro dupavaajñ jetse'e ñapéttat je'e kajx jetse'e nujava tyánut jets je Jesucristo je'e ve'e pyanajkxuvaandup. Van'it tse'e je Pedro dumunoo'kxtkti jetse'e jamejtsk jatoojk xaaj jyaa'kmaattánjadat.

11

Juu' ve'e je Pedro tyukmumaajntyktu je jaanchja'vivatajk jep Jerusalén

¹ Je kukátsivatajk maat je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada juu' ve'e jem Judea ve'nidup, myótuduts je'e ve'e je kats jets kyuvajktuva ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap.

² Ku ve'e je Pedro vyimpijtnuva jem Jerusalén, kyo'oyja'vidu tse'e je'eda pan pan jatye'e duyakvinkópkidup jetse'e je jayu yakpaajmjadat je ixta'nun jetse'e duni'kxmadat dukojmadat ax jo'n je israeejlit jayu dutonda, ve'eme'e vyaandi jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e je Pedro tyoon.

³ Jetse'e je Pedro du'amotutúvidi:

13 je'ets aatse'e xtukmumaajntyk vintso ve'e jep tyujkp du'ix to'k je Nte'yam je y'aanges juu' ve'e na'muxju: “Nukexa jem Jope je Simón juu' ve'e duxaajivap Pedro,

14 je'e tse'e mva'nuxjup pan ti ve'e mtónup jetse'e xjayéput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, nay ve'empa ve'e je jayu juu' ve'e jep mjuump mtujkp.”

15 Ku ats je'e ve'e nmukojts'ukvaandi, van'it tse'e je Espíritu Santo ñukadaakjidi, ve'em ax jo'n uu'me'e xnukadaakumduva jo'n ku ve'e too'vajkp myiijn.

16 Van'itts atse'e njaa'myejts vintso ve'e je Maja Vintsán vyaajñ: “Tyúvam xa ve'e jets je tsoxk naaj ve'e je Juan je jayu tyukyaknapéjt; ax ntukyaknapéttaps ats miitse'e je Espíritu Santo jem mja'vin kajxmda.” Jidu'um tse'e je Maja Vintsán vyaajñ.

17 Ax pan je Nte'yam tse'e dukejx je Espíritu Santo, juu' ve'e tajki jem je jayu jya'vin kajxmda, ve'em ax jo'n tyajkiva yam uu'm nja'vin kajxmamda, uu'mda, pan pan jatye'e je Maja Vintsán Jesucristo dujaanchja'vidup, ¿pant atse'e jets atse'e nkayakjátut juu' ve'e je Nte'yam tyonuvaampy? —jidu'um tse'e je Pedro vyaajñ.

18 Ku ve'e du'amotunajxti je utsta je ajhta juu' ve'e jem Jerusalén, ka'a tse'e du'ukko'oyja'vidini juu' ve'e je Pedro tyoon, jetse'e je Nte'yam duyakmájidi duyakjaanchidi. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Pan ve'em xa ve'e, to'nuxjudupts je'e ve'e je Nte'yam je maa'yun pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jetse'e ve'em y'o'yixjada jetse'e

vyinmayumpijttinit, je kyo'oy joojntykinda dumasooktinit, jetse'e dujayejptuvat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

Je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidu jep Antioquía

¹⁹ Ku ve'e duyak'oo'kti je Esteban, van'it tse'e dujomtoondi dutitoondi je jayu juu' ve'e dujaanchja'vidu je Jesús, je'e kajx tse'e y'ayo'vya'kxkajxti. Jem tse'e pan pan jatye'e najkxtu jem feniciait jets chípreit y'it jootmda, jempa tse'e pan pan jatye'e najkxtu jem antioquíait kyajpun kajxm. Jem tse'e duvaajnidi je oy kats je oy ayook je'e'ejyida pan pan jatye'e israeejlit jáyuda.

²⁰ Ax jem tse'e je jaanchja'vivada juu' ve'e jem Chipre jets Cirene tsoo'ndu, je'e tse'e je'ydu jem Antioquía jetse'e dutukmukojtstuva pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap je oy kats je oy ayook, je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajnja je Maja Vintsán Jesús jye'e.

²¹ Putajkijidu tse'e je Maja Vintsán, ve'em tse'e numay je jayu je Jesús dujaanchja'vidi.

²² Ku ve'e je kats dumótudi je jaanchja'vivatajka juu' ve'e jem Jerusalén, van'it tse'e dupakejxti je Bernabé jem Antioquía.

²³ Ku ve'e je Bernabé jye'y jetse'e du'ix vintso ve'e je Nte'yam kyunoo'kxjidi, ooyts je'e ve'e tyunxoojntk jetse'e anañujoma dunuujmidi jets makk aaj makk joot'e je Maja Vintsán dujaa'kpanajkxtat,

²⁴ kux oy jayu je'e ve'e je Bernabé, to'k aaj to'k joot je'e ve'e dujaanchjáva je Jesucristo

jetse'e je Espíritu Santo mya'aju je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Ve'em tse'e numay je jayu dujaanchja'vidi je Maja Vintsán.

²⁵ Van'it tse'e je Bernabé ñujkx jem taarsovit kyajpun kajxm, je Saulo ve'e ojts du'ixta. Ku ve'e dupaaty, van'it tse'e duvaajv jem Antioquía.

²⁶ Jem tse'e y'ijtti to'k joojnt je jaanchja'vivatajk maatta; numay tse'e je jayu duyak'ixpajkti. Jem Antioquía tse'e je jaanchja'vivatajk yaktij'ukvaandi je Cristo je jyáyuda.

²⁷ Ku ve'e jem duyak'ixpajkti, van'it tse'e jye'ydi jem Antioquía je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, jeme'e Jerusalén choo'ndi.

²⁸ Van'it tse'e nuto'k je'eda juu' ve'e Agabo duxaaj, je'e tse'e teni jeja uts ajch jets uts tsa'a akujkta, jetse'e vyaajñ jets jéjape'e je makk yooj to'k it to'k naxviijn, je Espíritu Santo tse'e ve'em je vinma'yun moojyju. Ax ve'emam tse'e tyoojnji kyojtsji van'it ku ve'e yakkutojpk vye'na juu' ve'e duxaaj Claudio.

²⁹ Van'it tse'e je antioquíait jaanchja'vivatajk dunupaajmtkidi jetse'e je putajkin dutuknukéxtat je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada juu' ve'e jem Judea tsuunidup, ve'em tse'e dukéxtat pan vintso ve'e y'o'yixjada nuto'k nuto'k.

³⁰ Tyoonda tse'e ve'em, tyuknukejxtu tse'e pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk jem Judea; je Bernabé jets je Saulo, je'e tse'e tyukmukejxidu je putajkin.

Ku je Santiago y'oo'kni jetse'e je Pedro yakpoxuntakpuujm

¹ Ax ve'emts je'e ve'e jyajty van'it, jetse'e jem je jaanchja'viva juu' ve'e je yakkutojkpa Herodes yakjamyajtsjudu;

² je tsojxts je'e ve'e tyukyakyaj'oo'kju je Santiago, je Juan je y'ajch.

³ Ku ve'e je Herodes du'ix jets y'oyja'vidu je'e ve'e je israeejlit jáyuda, van'it tse'e je Pedro duyakjamyajtsjuva. Van'it ya'a ve'e tyoojnji kyojtsji ku ve'e je tsapkaaky yakkay juu' ve'e je levadura dukamaat.

⁴ Ax ku tse'e je Pedro duyakjamyajtsji, van'it tse'e duyakjapyoxuntakpaajmji. Jep tse'e je tojpada numaktojt juu' ve'e ix'ijjtjudup, numaktaaxk jatys je'e ve'e ñatyíkujsjada. Ve'eme'e je yakkutojkpa du'uknupaajmtki jetse'e je Pedro kuduyaknuké'xnatajki jeja je jayu vyinkujk ku ve'e je pascua xaaj ñáxut.

⁵ Ix'it tse'e je Pedro vye'na jep poxuntujkp; ax to'k aaj to'k joot tse'e ñutsapkótsjada je jaanchja'vivatajka.

Ku je Nte'yam je Pedro duyakjapyítsumji jep poxuntujkp

⁶ Ax je kujápit tse'e je Herodes du'uknupaajmtki jetse'e kuduyakjapyítsumji je Pedro. Je tsoj tse'e je Pedro maap vye'na jeja numejtsk tojpa akujk jets mejtsk je cadena tuk'atsommuk je kya'aj ado'om ado'om maat je tojpa je kya'aj. Jep tse'e vye'niduva numejtsk je tojpa juu' ve'e je poxuntak'aka'a du'ix'ijttup.

choo'nni jem Judea jetse'e ñujkx tsuuniva jem Cesarea.

Ku je yakkutojkpa Herodes y'oo'kni

²⁰ Myu'ejkjup tse'e je Herodes je jáyuda juu' ve'e tsuunidup jem tiirovit jets sidoonit kyajpun kajxmda. Je jayu tse'e dukojtsmojkto vintso ve'e najkx dumukotsta je Herodes, je'e tse'e tyoondú vintso ve'e y'oyjávajadat je Blasto juu' ve'e duyakkutojkjip je toompatajk jep je Herodes tyujkp. Je Blasto tse'e du'amotu je yakkutojkpa jetse'e oy joot y'ítut je jayu maatta, kux je yakku-tojkpa je ñaax je'e ve'e tyukjoojntykidup.

²¹ Ku ve'e je xaaj dupaaty ku ve'e je yakkutojkpa Herodes dunupaajmtki jetse'e je jayu dumukótstat, van'it tse'e dupuujm je y'oy vit, jetse'e y'ajxtk jem joma ve'e tyokimpayo'oy, jetse'e je jayu dumukajts.

²² Van'it tse'e je numay jayu y'aa'mitaakti, makkk tse'e vyaandi:

—¡Ya'a juu' ve'e kojtsp, nte'yamts ya'a ve'e, ka jáyuvap!

²³ Tun jatyji tse'e to'k je Maja Vintsán je ya'aangeles je Herodes duyakpa'ampejt kux ka'a ve'e je Herodes je Nte'yam duyakmaji duyakjaanchi; tánukinuts je'e ve'e, van'it tse'e y'oo'kni.

²⁴ Ax je Nte'yam je kyats je y'ayook, jaa'kyakkojtsva'kx'ataatspts je'e ve'e may viijn.

²⁵ Ku ve'e je Bernabé maat je Saulo je tyoonk duyakkukajxidi jem Jerusalén, van'it tse'e vyimpi-jttinuva jem Antioquía, myaatnajkxtuva ve'e je Juan juu' ve'e Marcos duxaajivap.

jep písídiait y'it jaatp

13 Ku ve'e je Pablo maat je myujatyoo' choo'ndi jem barco jootm jem Pafos, van'it tse'e jye'ydi jem Perge, to'k je kajpun juu' ve'e jem panfílaait y'it jootm. Jem tse'e je Juan Marcos myasookjidini jetse'e vyimpijni jem Jerusalén.

14 Ax ku tse'e choo'ndi je Pablo maat je Bernabé jem Perge, van'it tse'e jye'ydi jem Antioquía, to'k je kajpun juu' ve'e jem písídiait y'it jootm. Ku ve'e je poo'kxtkun xaaj dupaaty, van'it tse'e tyajkidi jep je israeejlit jayu chaptujkp jetse'e y'ajxtki.

15 Ku ve'e yakkojtskujx je Moisés je pyava'nun jets juu' ve'e jyaaydu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, van'it tse'e je tsaptujkpit je ñuvintsanda yakjaña'muxjidi:

—Nmu'israeejlit jáyuda, pan jem xa ve'e juu' ve'e mkotsuvaandup, nvaat tse'e xkótstat.

16 Van'it tse'e je Pablo tyeni jetse'e je kya'aj duyakpojtuk, je jayu ve'e yak'ama'tp. Van'it tse'e vyaajñ:

—Nmu'israeejlit jáyuda, pan pan jatye'e je Nte'yam duvinja'vidup duvinta'kidup, amotunaxta juu' atse'e nkotsuvaampy.

17 Je Nte'yam, juu' ve'e nvinja'vimdup nvinta'kimdup, je'e tse'e duvinkoon uu'm je njujpit jáyuvamda jetse'e duyaknuma'yidi ku ve'e chaanadana vye'na jem egíptovit y'it jootm. Ku ve'e máyani ooy tyunve'nada, van'it tse'e je kyutojkun maat jem duyakpítsumdini.

18 Vujxtkupx joojnt jo'n tse'e je Nte'yam dumuteni vintso ve'e je jayu jyáyuvada ku ve'e vyitti jem vinva'ajts it kajxm,

ni je'ets atse'e nkavinmachju jets ats je'e ve'e je kya'ajk jaa'p nmukéjjat."

26 'Miiستا, nmu'israeelit jáyuda, je Abraham je chaanda je kyoojta, pan pan jatye'e je Nte'yam duvinja'vidup duvintsa'kidup, miiستe'e mtuknukejxjudup ya oy kats ya oy ayook, je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajña vintso ve'e dujayejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

27 Kux je'e juu' ve'e tsuunidup jem Jerusalén maat je vyintsanda, ka'ats je'e ve'e dunujávada pan pan je'e ve'e je Jesús. Oyam tse'e vye'ema, ku ve'e duyakjay'oo'kjidi, kyutyoondu tse'e je ayook juu' ve'e jyatyaandu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je ayook juu' ve'e je israeelit jayu kyojtstup vimpo'o'kxtkun xaaj jep chaptujkpta.

28 Ku ve'e je jayu je tokin dukapaatjidi je Jesús jetse'e y'oo'kut, y'amótudu tse'e je Pilato jetse'e duyakjay'oo'kjut.

29 Ax ku tse'e dukutyonkajxti je ayook juu' ve'e javyétani ve'ninup je Jesús kajx, van'it tse'e duyakvajntkti jem cruz kajxm jetse'e duyaknaxtajkidi.

30 Ax je Nte'yamts je'e ve'e duyakjoojntykpajknuva.

31 Je jayu juu' ve'e dumujatyoo'idu je Jesús ku ve'e jem Galilea choo'ndi jetse'e ñajkxti jem Jerusalén, je'e tse'e may xaaj íxjedinuva joojntyk, je'e tse'e je numay jayu dutuknuja'vidu jets joojntykpajknuva je'e ve'e je Jesús.

32 'Ax nay ve'empats aatse'e uxyam n'ava'niva je oy kats je oy ayook juu' ve'e je Nte'yam tyukv-

tse'e du'akojsidu je jayu jetse'e dutso'oxpáktat je Pablo maát je Bernabé. Ax yakvojppítsumdu tse'e jem.

⁵¹ Van'it tse'e je Pablo maát je Bernabé je kya'ajkta dūvinxijtti, jetse'e dūyakkeeki je naxvay jetse'e dūyaknūke'xnatákada jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e je jayu tyoondup. Van'it tse'e ñajkxti jem ícóniovit kyajpun kajxm.

⁵² Juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vidu, xoojntktuts je'e ve'e jetse'e je Espíritu Santo myoojyjidi je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp.

14

Ku je Pablo maát je Bernabé vye'nada jep Iconio

¹ Jem tse'e Iconio je Pablo maát je Bernabé tyajkidi jep je israeejlit chaptujkpta. Jep tse'e kya'amaaydi. Ve'em tse'e numay dujaanchja'vidi je Jesucristo, ve'em je israeejlit jáyuda ve'em pan pan jatye'e ka je'epta.

² Ax je israeejlit jáyuda juu' ve'e dukajaanchja'vidup je oy kats je oy ayook, je'e tse'e du'akojsidu pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jetse'e duko'oyjávadat je jaanchja'vivatajk.

³ Jek jaty tse'e jem tyaandi je Pablo maát je Bernabé, makk aaj makk joot tse'e je jayu dutuk'ixti je Maja Vintsán je y'ayook. Je Maja Vintsán tse'e je makkin moojyjudu jetse'e dutóndat je mújit nuja'vin jets je mújit atuva, ve'em tse'e je jayu dunujávadat jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e kyojststup; je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam tyoojn-jip je jayu, je'e tse'e y'ava'nidup.

—¡Nte'yamda xa ya'a ve'eda juu' uu'me'e tuxnukadaakumda jayu jo'n! —jidu'um tse'e vyaandi.

12 Vyinja'vidu vyintsa'kidu tse'e je jáyuda may juu' ve'e ka je Nte'yamap. Mejtsk juu' ve'e vyinja'vidu vyintsa'kidu, Júpiter jets Mercuuriots je'e ve'e dutijta. Kux je Pablo ve'e nuyojk kojtsp, je'e kajx tse'e je jayu dutijta Mercurio. Ax je Bernabé, je'e tse'e tyijtup Júpiter.

13 Van'it tse'e je tee' juu' ve'e toomp joma ve'e je Júpiter yakvinjava yakvintsa'aga, joma ve'e je tsaptajk juu' ve'e taamp jeja kajpun pa'ayi, je'e tse'e noomp ojts du'ixta je puj jets je tsapkaa, je'e ve'e tyukvintsa'agavaandup jeja je numay jayu vyinkujk.

14 Ku ve'e je Pablo maat je Bernabé je kats dumótudi jets je'e ve'e yaktukvintsa'agavaandup, van'it tse'e je vyit ñatyuknukaa'tsvaatsjidi jetse'e duyaknuke'xnatákada jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e je jayu tyonuvaandup, jetse'e noomp tyajkidi jeja numay jayu akujk, makk tse'e vyaandi:

15 —¿Tyajxse'e ve'em mjátukada? Jáyuva xa aatse'e, ya'aam xa aatse'e nnumiimp jets aats miitse'e nnaajmadat jetse'e xmasooktinit ya'a juu' ve'e ni vinxupa katoomp, van'it tse'e xpanajkxtinit je joojntyk Nte'yam, juu' ve'e dupaam ya tsajmit it, ya naxviijnit it, je maaxy naaj, jets nujom juu' jatye'e ijtp.

16 Yakjajtuxjuts je'e ve'e jetse'e je jáyuda juu' ve'e joojntykidu jujpani jets juu' ve'e joojntykidup uxyam paat, je'e tse'e dutóndap pan juu' ve'e chojktup;

17 jyave'ema tse'e, xa'ma kajx tse'e je Nte'yam ñaajknuke'xnatákaja jetse'e ve'em yak'íxat, je'e ve'e ku ve'e je y'oy je'e dutún. Je'e xa ve'e xkejxjimdudup je tooj jetse'e je naax dukunuu'kx jetse'e tya'ma ku ve'e je ta'ma aats dupaa'ty, xmo'yumdupts je'e ve'e juu' ve'e nka'yumdudup nja'kxumdudup jets juu' jatye'e tsojkjup jetse'e ntukxoojntkumdat —jidu'um tse'e je jayu dunuujmidi.

18 Oyam tse'e je Pablo maat je Bernabé ve'em vyaandi, tso'ox tse'e y'ijt jetse'e dunaxkótstat je jayu jetse'e dukayak'oo'ktat je tsapkaaj jetse'e dutukvintsa'agadat.

19 Van'it tse'e jye'ydi je israeejlit jáyuda juu' ve'e tsoo'ndu jem Antioquía jets jem Iconio, je'e tse'e du'uk'akojsidu je numay jayu jetse'e je Pablo kuduyak'oo'kti tsaka'achji. Ax kya'tstu tse'e. Ku ve'e dunasja'vidi jets távani ve'e duyak'oo'kta, van'it tse'e duvaa'mpítsumdi jem kajpun pa'am.

20 Ax ku tse'e je jaanchja'vivatajk ñaa'va'kvíttjidi, van'it tse'e je Pablo pyojtuk jetse'e kyajpuntajkinuva. Je ku'óxit tse'e je Bernabé dumaa'ttsaa'n jetse'e ñajkxti jem deerbeit kyajpun kajxm.

21 Ku ve'e je jayu duvaajnidi je oy kats je oy ay-ook jem Derbe, van'it tse'e numay dujaanchja'vidi je Jesús. Van'it tse'e je Pablo maat je Bernabé vyimpijttinuva jem Listra, jem Iconio, jets jem Antioquía.

22 Jem tse'e dukojtsmákkidi je jaanchja'vivatajk, ve'em tse'e dunuujmidi jets mákk aaj mákk joote'e je Jesucristo dujaanchjávadat, ve'eme'e

vyaandi jets ooye'e je jayu tyunsaachpaa'ttat pan tajkidupe'e jem je Nte'yam y'am kya'm.

23 Ku tse'e dupaamdi pan pan jatye'e dunuvinténadap je jaanchja'vivatajk kaktok'k viijn joma ve'e ñay'amókajada, van'it tse'e chapkojtsti jetse'e y'ayoojidi, jetse'e jem je Maja Vintsán y'am kya'm dupaamdi je ñuvinténivatajka.

Ku je Pablo maat je Bernabé vyimpijttinuva jep Antioquía juu' ve'e

jep siiriat y'it jaatp

24 Van'it tse'e dutuknajxti jem pisídiat y'it jootm jetse'e jye'ydi jem panfíliat y'it jootm.

25 Ku ve'e dutukka'amaaydi je oy kats je oy ayook jem peergeit kyajpun kajxm, van'it tse'e ñajkxti jem Atalia.

26 Jem tse'e je barco dupajkti jetse'e ñajkxti jem Antioquía, je kajpun joma ve'e je jaanchja'vivatajk pyaajmjidi jem je Nte'yam y'am kya'm je toonk kajx juu' ve'e tyooundu.

27 Ku ve'e jem jye'ydi, van'it tse'e duyaknay'amojkijidi je jaanchja'vivatajk jetse'e dutukmumaajntykti nujom juu' jatye'e tyooundu je Nte'yam je kyutojkun kajx, vintso ve'e je Maja Vintsán je maa'yun tyo'nuxjidi pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jetse'e dujaanchjávadat je Jesucristo.

28 Jek jaty tse'e je Pablo maat je Bernabé jem dumaattaandi je jaanchja'vivatajk.

15

Ku je jaanchja'vivatajk ñay'amojkijidi jep Jerusalén

¹ Van'it tse'e jye'ydi jem Antioquía je yaa'tyajta juu' ve'e jem Judea tsoo'ndu jetse'e dutuk'ix'ukvaandi je jaanchja'vivatajka. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Pan ka'a xa miitse'e myakpaajmjada je ixta'nun jetse'e xni'kxmadat xkojmadat ax jo'n je Moisés dupavaajñ, ka'a tse'e m'o'yixjadat jetse'e xjayéptat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

² Ax je Pablo maat je Bernabé, je'e tse'e vaandu jets ka'a je'e ve'e ve'em dupaa'ty du'akeega. Je'e kajx tse'e mak dumaatnakojsvintsoojvjidi. Ka'a tse'e dukojts'o'yidi. Van'it tse'e yakpaamdi je Pablo maat je Bernabé maat je utsta je ajchta juu' ve'e vyinkoõndu, jetse'e ñajkxtat jem Jerusalén jetse'e jem dukojts'óyadat, je'e ve'e najkx dutukmaatkojtsmókta je kukátsivatajk maat je'e pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk juu' ve'e jemda.

³ Je'eda ve'e pakejxjudu je jaanchja'vivatajk pan pan jatye'e nay'amojkijidup jem Antioquía.

Ku ve'e ñajkxti, najxtu tse'e jem feníciait jets samaariait y'it jootmda. Jem tse'e dutukmumaajntykti vintso ve'e je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap, je'e tse'e dumasooktu je kyo'oy joojntykinda jetse'e uxyam dujaanchjávada je Jesucristo. Nujom tse'e je utsta je ajchta maat je utsta je tsá'ada pan pan jatye'e du'amotunajxtu, tyukxoojntktuts je'e ve'e.

4 Ku ve'e je Pablo maat je Bernabé jye'ydi jem Jerusalén, oy tse'e kyuvajkjidi pan pan jatye'e jem nay'amojkijidup, je'e maat tse'e vye'niva je kukátsivatajk jets je'e pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk. Van'it tse'e dutukmumaajntykti nujom juu' ve'e je Nte'yam tyoon je'e maat.

5 Van'it tse'e tyénidi je fariséoda juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesucristo, jetse'e vyaandi:

—Tun vinkopk xa je'e ve'e jetse'e je ixta'nun yakpaajmjadat je jaanchja'viva pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, jetse'e duni'kxmadat dukojmadat, jetse'e yaktukpava'andat jetse'e dukutyóndat je Moisés je pyava'nun.

6 Van'it tse'e ñay'amojkijidi je kukátsivatajk maat pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk jetse'e dukojtsmóktat, dupayo'oydat.

7 Jékani tse'e dukotsta vye'na, van'it tse'e je Pedro tyeni, jetse'e vyaajñ:

—Útsta ajchta, mnuja'vidup xa miitse'e jets jémani atse'e je Nte'yam xvinkán jets atse'e nvaajnjadat ya oy kats ya oy ayook je'eda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e dujaanchjávadat je Jesucristo.

8 Je Nte'yam, juu' ve'e du'ixp dunuja'vip je jayu je jyoot je jya'vin, je'e tse'e divinkoompa juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap, yaknuke'xnatajki tse'e ku ve'e dupaajmji jem jya'vin kajxmda je Espíritu Santo, ve'em ax jo'n je'e ve'e dupuujm yam uu'm nja'vin kajxmamda je Espíritu Santo.

9 Tsojkjuduvap xa je'e ve'e je Nte'yam, ve'em ax jo'n je Nte'yam uu'm xtsojkumda jo'n. Je'e tse'e

je jya'vinda yakvaatsuxjudu kux jyaanchja'vidup je'e ve'e je Jesucristo, ve'em ax jo'n uu'm ya nja'vinamda duyakvaach ku ve'e je Jesucristo njaanchja'vi'ukva'numdi.

¹⁰ ¿Ax tyajx tse'e x'ixuva'anda joma vaate'e je Nte'yam juu' dukuvuk, jetse'e je jaanchja'vivatajk xtuknujokuva'anda juu' ve'e ni uu'ma xka'o'yixumjudup jetse'e nkuty'o'numdat jetse'e ni je njupit jáyuvamda kya'o'yixjidi jetse'e kudukutyoondi?

¹¹ Je'e tse'e njaanchja'vimdup jets je Maja Vintsán Jesucristo je myaa'yun kajxe'e njajejpumda je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, jets nay je'e je myaa'yun kajxe'e dujajejptuvat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap.

¹² Ku ve'e je Pedro ve'em vyaajñ, van'it tse'e y'amotkajxti jetse'e du'amotunajxti ku ve'e je Bernabé maat je Pablo tyukmumaajntykjidi je mújit nuja'vin jets je mújit atuva juu' ve'e je Nte'yam tyoon je'e maatta ku ve'e y'otsta jem je jayu y'it jootmda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap.

¹³ Ku ve'e kyojtskajxti, van'it tse'e je Santiago vyaajñ:

—Utsta ajhta, amotunaxta ats.

¹⁴ Ta xa ve'e je Simón Pedro xtukmumaajntykumda vintso ve'e je Nte'yam je y'ayook yakvaajnji'ukvaandi pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je Nte'yamts je'e ve'e duvinkoonduva jetse'e y'ijttuvat je'e je jyayu.

¹⁵ Navyaatjup ya'a ve'e ax jo'n dujatyaandi je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Jidu'um

tse'e dujatyandi:

16 Ku xa ve'e tyónjut je ayook juu' ve'e jep
Kunuu'kx Jatyán kujxp,
van'itts atse'e nmiinnuvat.
Ve'em ax jo'n je jayu duyakpojtuknuva to'k je tajk
juu' ve'e kitu,
ve'emts atse'e mpámüt jets atse'e je jayu xv-
injávatat xvintsá'agadat
ax jo'n dutoondi ku ve'e jyoojntyki je yakkutojkpa
David.

17 Je'e kajxts atse'e ve'em ntónüt
jets atse'e je jayu xjaanchjávadat juu' ve'e ka je
israeejlitap,
ve'emts atse'e anañujoma xjaanchjávadat juu'
atse'e nvinkoon.

18 Jidu'um tse'e je Maja Vintsán vyaajñ, juu' ve'e
dukutyoomp ti ve'e kyajtsp.
Jujpanam tse'e je jayu yaktuknuja'vi'ukvaajñ.

19 Van'it tse'e je Santiago jyaa'kvaajñ:

—Je'e kajxts atse'e nva'añ jets ka'a ve'e nyak-
tso'oxjajtumdat pan pan jatye'e ka je israeejlit
jáyuvap juu' ve'e dumasooktup je kyo'oy joojn-
tykinda jetse'e dupanajkxta je Nte'yam.

20 Je'ejyji ve'e chajkp jetse'e nnuja'yimdat jets
ka'a ve'e duja'kxtat je tsu'uts juu' ve'e yaktukv-
intsá'kip juu' ve'e ka je Nte'yamap, ka'a ve'e
je kats dutukmaatjayéptat je yaa'y je ta'ax juu'
ve'e ka púkap jyajejptup, ka'a ve'e duja'kxtat je
tánuk tsu'uts juu' ve'e yuktsum'oo'kp, jets ka'a
ve'e duja'kxtat je nuu'pun.

21 Kux jémani ve'e jyéjada kakkajpun pan pan
jatye'e du'ava'nidup je Moisés je jyatyan, je'e ve'e

ku ve'e je nak yaktukvinkótsada jep tsaptujkp vimpoo'kxtkun xaaj.

²² Van'it tse'e je kukatsivatajk jets pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk maat nujom pan pan jatye'e nay'amojkijidup, je'e tse'e duvinkoõndu aje'ejjyida jetse'e dukejxti jem Antioquía, jetse'e dumaadadat je Pablo maat je Bernabé. Vyinkoõndu ve'e je Judas juu' ve'e duxaajivap Barsabás, jets je Silas, ñumájidup je'e ve'e je jaanchja'vivatajk maatta.

²³ Je'e tse'e tyukmukejxidu je nak juu' ve'e jidu'um vaamp: “Aats, je Nte'yam je kyukátsivada jets pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk, maat je utsta je ajhta, máyam aatse'e je Dios ntuknukex je utsta je ajhta maat je utsta je tsa'ada juu' ve'e ka je israeejit jáyuvap jem Antioquía jets jem siiriat jets cilíciat y'it jootmda.

²⁴ Nmotu aatse'e je kats jets najkxtu ve'e jem je jayu juu' ve'e yaja tsoo'ndu. Akujaaxkup je'e ve'e ñajkxti, ka'ats aats je'e ve'e nvintsonuujmidi. Je'e tse'e mvinma'yunmooyjudup je'e kajx juu' ve'e kyojtstup jetse'e mkojtsjotmootskajada ku ve'e vya'anda jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e myakpaajmjadat je ixta'nun jetse'e xni'kxmadat xkojmadat jetse'e je Moisés je pyava'nun xkutyóndat.

²⁵ Je'e kajx tse'e kux aatse'e tunkojtsmúk, oyts aatse'e njava jets a'aatsji ve'e tunvinkán jetse'e najkx mku'íxjada. Je'e tse'e dumaadadap je Bernabé jets je Pablo, je utsta je ajhta juu' ve'e ooy ntuntsojkumdup

²⁶ jetse'e ñapyaaajmjadi jem kutsa'aga jootm je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx.

je Maja Vintsán je kyats je y'ayook, numay tse'e juu' ve'e ve'em tukputajkijidu, je oy kats je oy ayook dutuk'íxtuva.

Ku je Pablo mumejtsk nax ñujkx ka'amaayva

³⁶ Jaa'knajx tse'e je it. Van'it tse'e je Pablo dunuujmi je Bernabé:

—Ja'mus duku'íxumnuva je jaanchja'vivatajкта nujom je kajpun joma ve'e n'ava'nim je Maja Vintsán je kyats je y'ayook jetse'e n'íxumut pan vintsə ve'e jemda.

³⁷ Chojkts je'e ve'e je Bernabé jetse'e dumaadat je Juan juu' ve'e duxaajivap Marcos;

³⁸ ax ka'a tse'e je Pablo du'oyjava jetse'e dumaadadat kux masookjidinu ve'e jem Panfilia jets ka'a ve'e y'ukputajkijidini.

³⁹ Ka'a tse'e dukojts'o'yidi, je'e kajx tse'e kakje'e je tyoo' dupajkti. Je Bernabé, myaatnajkxts je'e ve'e je Juan Marcos jetse'e jem barco jootm ñajkxti jem Chipre;

⁴⁰ je Pablo, je Sílasts je'e ve'e vyoov. Ku ve'e je utsta je ajhta dumunoo'kxtkti je Maja Vintsán jetse'e duyak'ítut je myaa'yun maat, van'it tse'e je Pablo maat je Silas choo'ndi,

⁴¹ jeme'e ñajkxti siiriat jets cilíciat y'it jootmda. Jem tse'e je Pablo je jaanchja'vivatajк dukojtsmákki.

16

Ku je Timoteo dumujatyoo'i je Pablo maat je Silas

¹ Ku ve'e je Pablo maat je Silas jye'ydi jem deerbeit jets liistrait kyajpun kajxmda, jem tse'e

dumaatnavyaatjidi to'k je jaanchja'viva juu' ve'e duxaaj Timoteo, israeejlit jáyuts je'e ve'e tyaakip, je'e tse'e dujaanchja'viva je Jesucristo. Ax ka je israeejlit jáyuvaps je'e ve'e tyee'ip.

² eñukojsijidupts je'e ve'e je Timoteo je utsta je ajhta juu' ve'e tsuunidup jem Listra jets jem Iconio.

³ Chojke'e je Pablo jetse'e je Timoteo myu-jatyo'ajat. Van'it tse'e je ixta'nun dupaajmji jetse'e duni'kxmat dukojmat ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ. Je'e kajx tse'e ve'em dutuujn jetse'e kyako'oyjavajadat je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem tsuunidup, kux ñuja'vidinup je'e ve'e anañujoma jets ka je israeejlit jáyuvap je'e ve'e tyee'ip.

⁴ Ax nujom tse'e je it joma ve'e ñajkxti, vyaa-njidu tse'e je jaanchja'vivatajka je'e juu' ve'e ñupaajmtkidu je kukátsivada maat je'e pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk juu' ve'e jem Jerusalén.

⁵ Ve'em tse'e dukojtsmákkidi pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesucristo; jóvum xaaj tse'e ñuma'yi'ata'atsta.

Ku je Pablo yak'ixji to'k je macedóniait yaa'tyajk

⁶ Ka'a tse'e je Espíritu Santo yakjajtuxjidi jetse'e je oy kats je oy ayook du'avánadat jem ásiait y'it jootm, je'e kajx tse'e dutuknajxti jem frígiait jets galáciait y'it jootmda,

⁷ ve'em tse'e jye'ydi jem to'k ado'om mísiait y'it jootm. Jem tse'e tyakava'anda bitíniait y'it jootm. Ax ka'a tse'e yakjajtuxjuduva je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Jesús ज्या'vin kajxm.

van'it tse'e je Pablo maät je Silas dumajstsi jetse'e duyaknajkxti jem kumoon.

20 Ku ve'e jye'ydi jem, van'it tse'e jeja je tokin payo'yva vyinkujkta dupaamdi jetse'e vyaandi:

—Ya israeejlit jáyuda xa ve'e duyakyoojmuktup duyak'ajxuktup je njáyuvamda,

21 je'e ve'e tyuk'íxtup je costumbre juu' ve'e kya-paatyp kyah'akeeguiip jetse'e nkuvajkumdat ukpu nkutyu'numdat, kux rómaid jayu uu'me'eda.

22 Ku ve'e je numay jayu ñupojtukjidi, van'it tse'e je tokin payo'yva dupavaandi jetse'e yaknujëndat jetse'e yakvóptat je kup maät.

23 Távani tse'e ooy tyunyakvopta vye'na, van'it tse'e duyakjapyoxuntakpaajmjidi jetse'e dupavaandi je poxuntak'ix'ijtpa jetse'e oy du'ix'íttat.

24 Ku ve'e ve'em yaknuujmi, jep tse'e duyaktajkidi joma ve'e dunukaaka jep poxuntujkp jetse'e je tyekta dupaamdi jep pu'u tukpaajva'ach akujkp, vimpenmúk tse'e je tyek tyaandi.

25 Ax tso'm jo'n tse'e vye'na ku ve'e je Pablo maät je Silas chapkojtsti jetse'e y'aavdi, myótudu tse'e je myupoxuntakjáyuda,

26 van'it tse'e to'mayji ojts makk tyun'ojxa, xy-ijte'e je poxuntakne'ev jep naaxyp paat. Van'it tse'e nujom je poxuntak'aka'a y'avaach jetse'e myukejikujx nujom je poxuntakjayu je kyadénada.

27 Ku ve'e jyotvij je poxuntak'ix'ijtpa, jetse'e du'ix jets távani ve'e je poxuntak'aka'a y'avatskux, van'it tse'e du'ukyakpítsum je chojx

³⁶ Van'it tse'e je poxuntak'ix'ijtpa dunuujmi je Pablo:

—Ta xa atse'e xtukpava'anda je tokin payo'yvada jets ats miitse'e nmasooktinit. Nvaatts miitse'e mnajkxtinit to'k aaj to'k joot.

³⁷ Van'it tse'e je Pablo dunuujmidi je kutoonka:

—Oyam aatse'e romait jayu jets aatse'e nkayaktokimpayo'oy, jejats aatse'e je numay jayu vyinkujk tunyakvap; ¿ax ayu'utsjits aatse'e xmaso'okuva'anda? ¡Ka'a xa je'e ve'e dupaa'ty du'akeega! Va'ane'e viinm dumetsta jets aatse'e xyakpitsumdat.

³⁸ Tyukmumaajntyktuts ya'a ve'e je kutoonka je tokin payo'yvada. Van'it tse'e ooy tyuntsa'kidi ku ve'e je kats dumotudi jets romait jayu je'e ve'eda,

³⁹ paaty tse'e ojts je mee'kxun du'amotuda je Pablo maat je Silas, jetse'e jep poxuntujkp duyakpitsumдини, jetse'e dumunoo'kxtkti jetse'e je kajpun dutukvaatstinit.

⁴⁰ Ku tse'e jep poxuntujkp pyitsumдини, van'it tse'e najkxti jem je Lidia tyak'am. Ku ve'e duku'ixti je utsta je ajhta maat je utsta je tsa'ada jetse'e dukojtsjidi jets makke'e najk'ijtidinit to'k muk je Cristo maat, van'it tse'e choo'ndini.

17

Ku je numay jayu yoojmukti y'ajxukti jep Tesalónica

¹ Ku ve'e je Pablo maat je Silas choo'ndi jem Filipos, van'it tse'e najxti jem anfipolisit jets apolonaiat kyajpun kajxmda, jetse'e jye'ydi jem tesalonicait

kyajpun kajxm. Jem tse'e y'ijit to'k je tsaptajk juu' ve'e je israeejlit jayu jye'eda.

² Van'it tse'e je Pablo ñujkx jep tsaptujkp, ve'em ax jo'n dutún ku ve'e jyajuu'kajpunkujxa jye'ya. Toojk náxani tse'e je Pablo duyaknajxy je poo'kxtkun xaaj jep tsaptujkp jetse'e je jayu dumaatnakyátsju je Kunuu'kx Jatyán kajx,

³ je'e tse'e je jayu dutukvinja'vidup, va'ajts tse'e dutuk'ixta jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e chaach-paa'tut je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, ax ku tse'e aa'kani vye'nat, van'it tse'e jyoojntykpajknuvat. Jidu'um tse'e dunujmidi:

—Je Jesús, juu' ats miitse'e ntuknuja'vidup, je'ejamts je'e ve'e je Cristo.

⁴ Jeme'e je israeejlit jáyuda juu' ve'e dukuvajktu je Pablo maat je Silas je y'ayookta jetse'e je Cristo dujaanchja'vidi, jyaanchja'viduva tse'e numay je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap jetse'e je Nte'yam duvinjávada dūvintsá'agada, nay ve'empa ve'e numay je ta'axtajk juu' ve'e dunumájidup jem kajpun kajxm.

⁵ Ax jémdava tse'e je israeejlit jayu juu' ve'e dukakuvajktu je'e je y'ayookta jetse'e dumujotma'tti je Pablo maat je Silas maat je jayu juu' ve'e amotunajxjudup. Je'e tse'e dūvomojktu je ko'oy jáyuda juu' ve'e nooxvittup jetse'e je jayu duyakyoojmukti duyak'ajxukti. Jem je Jasón tyak'am tse'e du'ixtidi je Pablo maat je Silas, yakpitsumuvaandup je'e ve'e jetse'e dupámdat jem je yakkutojkpa kya'm jeja je numay jayu vyinkujk.

6 Ax ku tse'e dukapaatti, van'it tse'e duvaa'njátsundi je Jasón jets je viijnk jaanchja'vivada jeja je yakkutojkpa vyinkujkta. Van'it tse'e dunuxa'aidi jidu'um:

—Je jayu juu' ve'e ya naxviijnít it dutukvittkajxtup jetse'e je jayu duyakvinmama'atta, ta tse'e yaja mye'jtstuva.

7 Je'e tse'e vaandup jets je'jake'e jado'k je yakkutojkpa, Jesusuk je'e ve'e xyaaj. Ax ve'em tse'e dukakuvakta je rómaít yakkutojkpa je pyava'nun. Ya Jasón tse'e tuyakmatánjada.

8 Ku ve'e du'amotunajxti, ooy tse'e dutunvinmaaydi je numay jáyuda jets pan pan jatye'e je kajpun duyakkutojkjidup.

9 Van'it tse'e dunuujmídi je Jasón jets je myu-jatyoo'da jetse'e je meen dupám-dat. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Ku ve'e je jayu ñajkxtinit juu' ve'e je'ydu, van'itts aats miitse'e je meen nmoyumpijtnit.

Ax ku tse'e je meen dupaamdi, van'it tse'e yaktmasoqktini.

Ku je Pablo maat je Silas vye'nada jep Berea

10 Van'it tse'e je jaanchja'vivatajk jatyi dupakejxti ko'ots je Pablo maat je Silas jem Berea. Ku ve'e jem kajpun kajxm jje'ydi, van'it tse'e ñajkxti jep je israeejlit jayu chaptujkp.

11 Nuyojk oy jáyuts je'e ve'eda je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem tsuunidup jets ni ka'a ve'e juu' ve'e jem Tesalónica tsuunidup, kux to'k joote'e dukuvajkti je oy kats je oy ayook jetse'e jóvum du'íxtada jep Kunuu'kx Jatyán kujxp pan pyaatyp y'akeeguipe'e juu' ve'e yaktukmuko'jtstup.

12 Ax ve'em tse'e numay je israeejlit jayu dujaanchja'vidi je Jesucristo, jyaanchja'viduva tse'e je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap, ve'em tse'e je ta'axtajk juu' ve'e dunumájidup, nay ve'empa tse'e je yaa'tyajkta.

13 Ax ku tse'e dunuja'vidi je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem Tesalónica tsuunidup jets jeme'e beréait kyajpun kajxm je Pablo dutukka'amáy je Nte'yam je kyats je y'ayook, van'it tse'e jem dununajkxti jetse'e je Pablo dutso'oxpajkti.

14 Ku ve'e ve'em jyajty, jatyji tse'e je jaanchja'vivada je Pablo dukejxti jeja maaxy napa'ayi namvaate'e je Silas maat je Timoteo tyaandi jem Berea.

15 Pan pan jaty tse'e dumujatyoo'idu je Pablo, jem tse'e aténasit kyajpun kajxm duyaknajkxti. Van'it tse'e je Pablo ña'muxjidi jets jatyji ve'e je Silas maat je Timoteo ñunajkxjadat jem Atenas.

Ku je Pablo vye'na jep Atenas

16 Namvaate'e je Pablo du'a'ix je Silas maat je Timoteo jem Atenas, ooy tse'e tyunnavyinma'yunmooyji ku ve'e du'ix jets ooye'e jem je apamnax.

17 Je'e kajx tse'e dumaatnakyojtsvintsoojvjidi jep tsaptujkp je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta juu' ve'e je Nte'yam duvinja'vidup divintsa'kidup; jóvum xaaj tse'e dumaatnakyojtsvintsoojvjuduva jem maa'y jootm pan pan jatye'e jem ve'nidup.

18 Jeme'e je yaa'tyajkta juu' ve'e yaktijtup epicu-ureoda, je'e tse'e dutoonkidup je ixpajkun juu' ve'e je Epicuro yaktaan. Jempa ve'e je yaa'tyajkta

—N'ixa xa ats je'e ve'e je Jesús, nnuja'vivapts atse'e jets pan je'e ve'e je Pablo, jets miits, ¿tits miitse'e mnatyijjada?

16 Van'it tse'e ñuyejsukjidi je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap, jetse'e tyuntsii'kjidini jetse'e y'amaadaaguujidi; ax ve'em tse'e kyeektini nuva'ajts axva'ajts jets tum tsaachada tum xa'ajkada.

17 Ñuja'vidupts ya'a ve'e nujom pan pan jatye'e jem Éfeso tsuunidup, je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta. Ax ve'em tse'e je jayu ooy tyuntsa'kidi jetse'e duyakmájidi duyakjaanchidi je Maja Vintsán Jesús.

18 Nay ve'empa numay pan pan jatye'e dujaanchja'vidu je Jesús, y'ava'niduts je'e ve'e je kyoy je'e juu' ve'e tyoondup y'ijt.

19 Numayda tse'e juu' ve'e maaydup y'ijtti, je'e tse'e duyaknajkxtu je ñakta joma ve'e dutoonkada y'ijt je maayk jetse'e duyaktooydini je ñakta jeja je numay jayu vyinkujk. Ku ve'e yakpayoy pan vinxup je'e ve'e dutsova je ñakta, mókupx ja-toogupx joojnt numutún jo'n tse'e vyinjajty to'k ka'ajyji je ñakta.

20 Ax ve'em tse'e je Maja Vintsán je kyats je y'ayook vya'kxtk'atu'uts jetse'e myakkpajk'atu'uts.

21 Ax ku tse'e ve'em jyajty, van'it tse'e je Pablo dunupaajmtki jetse'e najkx duku'ixnuva je jaanchja'vivatajka juu' ve'e jem macedóniait jets acáyait y'it jootmda jetse'e ux'ook ñajkxut jem Jerusalén. Ve'em tse'e vyaampa jets ku ve'e jem

Ku je Pablo ojts duku'ix je Santiago

17 Ku aatse'e nje'y jem Jerusalén, va'ajts xoojntkpts aatse'e je uts je ajch maat je uts je tsa'a xkuvajkti.

18 Je ku'oxitts aatse'e je Pablo ojts ntukmaatku'ix je Santiago, jempa tse'e vye'nada nujom pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk jem Jerusalén.

19 Van'it tse'e je Pablo kyojtspo'o'kxjidi jetse'e tyukmumaajntykjidi ti jatye'e je Nte'yam tyoon je'e kajx joma ve'e ka je israeejlit jáyuvapta.

20 Ku ve'e du'amotunajxti, yakmájidu yakjaanchiduts je'e ve'e je Nte'yam. Van'it tse'e je Pablo dunujmídi:

—M'ixp xa mitse'e jets miijl ámani ve'e je israeejlit jáyuda juu' ve'e dujaanchja'vidup je nMaja Vintsánamda Jesucristo, ax nujom tse'e vya'anda jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e yakkutyónut je Moisés je pyava'nun.

21 Ta tse'e je kats dumótuda jets je'e mitse'e mtuk'ixp je israeejlit jáyuda juu' ve'e tsuunidup joma ve'e duka'itjootmada, ve'eme'e xnuujma jets ka'a ve'e dumajapámdat juu' ve'e je Moisés pyavaan, ka'a ve'e dupaajmjadat je ixta'nun je y'ónukta, jets ni ka'a ve'e dutóndat ax jo'n je israeejlit jayu je kyostuumbreda.

22 ¿Tise'e yaktónup? Nay'amókajadap xa n'ite'e je numay jayu ku ve'e dumótudat jets yaja mitse'e tumje'ya.

23 Nuyojk oy xa ya'a ve'e xtónut. Jeja xa ve'e yaja aats maat numaktaaxk je yaa'tyajk juu' ve'e je vaanduk dupaamdu je Nte'yam maat.

24 Maatnajkxtats n'it jetse'e xmaatnaajkva'atsjadat. Mits tse'e mkujóyup je tánuk jets juu' jatye'e tsojkjup jetse'e yakyóxut jep maja tsaptujkp, ve'em tse'e y'o'yixjadat jetse'e yakkukee'pxtat. Pan mtuump tse'e ve'em, van'it tse'e je israeejlit jayu dunujávadat jets ka'a mitse'e ve'em mjátuka ax jo'n je kats dumótuda, je'e ve'e jets viinme'e xkutyún juu' ve'e je Moisés pyavaan.

25 Ax pan pan jaty tse'e ka je israeejlit jáyuvap juu' ve'e je Jesucristo dujaanchja'vidup, nnuja'yiduts aatse'e jets ka'a je'e ve'e dutivinmáydát, je'ejyji ve'e tyóndap jetse'e dukaja'kxtat juu' ve'e yaktukvintsa'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap, jetse'e dukaja'kxtat je nuu'pun, jetse'e dukaja'kxtuvat je tánuk tsu'uts juu' ve'e yuktsum'oo'kp, jetse'e ni pana je kats dukatukmaatjayéptat je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayejptup.

Ku je Pablo yakmajch jep maja tsaptujkp

26 Van'it tse'e je Pablo dumaatnujkk je numaktaaxk yaa'tyajkta. Je ku'óxit tse'e dumaatnaajkvats'ukvaajnidi. Van'it tse'e tyajki jep maja tsaptujkp jetse'e du'avánat vin'ite'e kyukáxat je xaaj ku ve'e ñaajkva'atsjada, je'e ve'e ku ve'e je yax dupámdat kakje'e.

27 Ax kaxuvaannup tse'e je vuxtojtuk xaaj vye'na ku ve'e ñaajkva'atsjada, van'it tse'e je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem ásiait y'it jootm tsoo'ndu, je'e tse'e du'ixtu je Pablo jep maja tsaptujkp. Van'it tse'e nujom je jayu duyakyoojmukti duyak'ajxukti, je'e tse'e je Pablo dumajtstu

28 jətse'e məkk vyaandi:

—İsraeejlit jáyuda, putákada aats! Ya'a xa ve'e je yaa'tyajk juu' ve'e nujom je it dutukvittp jətse'e je numay jayu duyak'ixpuk, ve'em tse'e dutuk'ix juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguiپ maat je jaanchja'vin juu' uu'me'e njajepumdup, ni ka'ats je'e ve'e dupaatpa du'akeeguiپ maat je Moisés je pyava'nun ukpu je vintsá'kin juu' ve'e nmo'yumdup ya maja tsaptajk. Ax ka je'ejyap tse'e, ta xa ve'e duyaktajkiva yaja maja tsaptujk pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e tuduyakvintsá'kintóki ya it.

29 Je'e kajxe'e ve'em vyaandi kux y'ixtu ve'e je Pablo ku ve'e jem kajpun jootm dumaatve'na je Trófimo, to'k je éfesovit jayu. Ve'em tse'e vyinmaaydi jets je Pablo ve'e yaktajkiju jep maja tsaptujkp.

30 Ku ve'e yoojmukti y'ajxukti nujom je jayu, van'it tse'e noomp je Pablo dununajkxti. Van'it tse'e dumajtsti jətse'e dūvaa'mpítsumdini jep maja tsaptujkp. Ku tse'e dūvaa'mpítsumdi, van'it tse'e je tsaptajk duyak'atojkti.

31 Yak'oo'kuvaandinup tse'e vye'na ku ve'e je kats dumotu je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiiil je tojpatajk jets yoojmuktup ajxuktupe'e nujom je jayu jem Jerusalén.

32 Van'it tse'e duyaknay'amojkijidi je tyojpada jets je'eda pan pan jatye'e dunuvintsánidup numókupx jaty je tojpatajkta, jətse'e noomp ñajkxti joma ve'e je jáyuda. Ku tse'e je jayu du'ix je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiiil je tojpatajk maat je tyojpada, van'it tse'e dutsii'k'atúvidi je Pablo.

40 Masookju tse'e je tojpatajk je vyintsán. Ténip tse'e je Pablo vye'na jeja escalera kujx, van'it tse'e je kya'aj maát je numay jayu duyak'ama't. Ku tse'e y'amo'tkajxti, van'it tse'e dutukmukajts je hebreo aaj. Jidu'um tse'e dunuujmi:

22

1 —Nmu'israeejlit jáyuda, mújit jayutajkta, amotunaxta juu' atse'e nkotsuvaampy.

2 Ku ve'e du'amotunajxti jets je hebreo aaj ve'e myukótsjada, jaa'k'amó'ttu tse'e. Van'it tse'e je Pablo jyaa'kvaajñ:

3 —Israeejlit jayu xa atse'e. Jem atse'e Tarso nke'x, jem cilíciat y'it jootm. Ax yájats atse'e Jerusalén tunyee'k, je Gamaliel atse'e xyak'ixpajk, ve'em atse'e pu'ukam xtuk'ix xtuknuja'vi je njujpit jáyuvamda je pyava'nun. To'k aaj to'k joot atse'e je Nte'yam nmutún nmupuk, ve'em ax jo'n miitsta uxyam je Nte'yam xmutonda xmupakta jo'n.

4 Njomtoondup ntitoondup xa atse'e y'ijt pan pan jatye'e je Jesús dujaanchja'vidup jets atse'e n'ix vintso ve'e y'oo'ktat. Nyakjamyajtsjuduts atse'e je yaa'tyajk jets je ta'axtajk, jets atse'e nyak-japyoxuntakpaajmjidi.

5 Je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta jets nujom je jáyuda juu' ve'e dunumájiduvap jep tsaptujkp, ñuja'viduups je'e ve'e oy jets je'e atse'e xmooydu je nak jets atse'e ntukkatákadat je nmu'israeejlit jáyuvamda juu' ve'e tsuunidup jem damaascovit kyajpun kajxm. Je'e atse'e jem najkx n'íxtada pan pan jatye'e je Jesús dujaanchja'vidup

27 Van'it tse'e je tojpa juu' ve'e dūnūvintsánip numiijl je tojpatajk, je'e tse'e dūnūnajkx je Pablo jetse'e dū'amotutuvi:

—¿Tyúvame'e jets rómaid jayu mitse'e?

Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv:

—Je'e xa atse'e.

28 Van'it tse'e je tojpa vyaannuva:

—Va'ajts tsóvax xa atse'e xpítsumji jets atse'e nromaitjáyuva.

Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv:

—Je nke'xtkun kajxts atse'e rómaid jayu.

29 Van'it tse'e dūvinva'kvaatsti je'eda pan pan jatye'e je Pablo dū'ukvopuvaandu; tsa'ki tse'e je tojpa juu' ve'e dūnūvintsánip numiijl je tojpatajk ku ve'e dūnuja'vi jets rómaid jayu je'e ve'e je Pablo jets je'e ve'e dūyakjachoojmju.

Ku je Pablo dūvinteni pan pan jatye'e dūnumájidup jep tsaptujkp

30 Je ku'óxit tse'e je tojpa juu' ve'e dūnūvintsánip numiijl je tojpatajk, je'e tse'e dūyakjamyukéjiju je Pablo kux je'e ve'e ñujavavaampy pan ti ve'e yak-tukkumajtsip. Je'e kajx tse'e dūyaknay'amojkiji je tee' je ñūvintsantajk maat nujom pan pan jatye'e dūnumájiduvap jep tsaptujkp. Van'it tse'e je Pablo dūyakjapyítsumji joma ve'e je tojpa chaanada jetse'e dūyakjañajkxji jeja je tsaptujkpit jayu vyinkujkta.

23

1 Van'it tse'e je Pablo dūvin'ix je'eda pan pan jatye'e dūnumájidup jep tsaptujkp, jetse'e dūnuujmidi:

12 Je ku'óxit tse'e je israeejlit jayu du'ukkojtsmojkti pan vintso ve'e je Pablo kuduyak'oo'kti. Jidu'um tse'e ñavyaajnidi:

—Va'an je Nte'yam xyaktsaachpaatumda pan ka'yumdup ookumdupe'e ku ve'e je Pablo kya'aa'kna.

13 Nu'vujxkupx naxye'e je yaa'tyajka juu' ve'e ve'em vaandu.

14 Van'it tse'e ojts du'ixta je tee'tajk je vyintsanda maat je israeejlit je myújit jáyuda, jetse'e vyaandi:

—Ta xa aatse'e nva'añ jets ka'ajam aatse'e nkáyut n'oo'kut vi'name'e je Pablo kya'aa'k. Pan ntuumps aatse'e ve'em, va'ants aatse'e je Nte'yam xyaktsaachpaatni.

15 Najkxtats n'it miitse'e jets pan pan jatye'e dunumájiduvap jep tsaptujkp, najkxu x'amótuda je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk jetse'e kep duyakmétsut je Pablo, je'e ve'e mtuk'akótstap jets mjaa'knujavavaandupe'e ti je'e ve'e tyoon. Apaamdukanits aatse'e nve'nat jeja too' aajj jets aatse'e nyak'oo'kut.

16 To'k je mix ónuk juu' ve'e je Pablo du'ámip je tyaak kajx, je'e tse'e dumotu ti ve'e tyonuvaandup. Van'it tse'e ñujkx joma ve'e je tojpa chaanada jetse'e duvaajnji je Pablo.

17 Van'it tse'e je Pablo dunukejxi to'k je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk, jetse'e dunuujmi:

—Yaknajkxu to'k aaj ya mix ónuk joma ve'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk, kux jepe'e juu' ve'e tyukmukotsuvaampy.

29 Ku tse'e ve'em vyaajñ je Pablo, van'it tse'e je israeejlit jayu ñajkxtini jetse'e ooy tyunnakyojtsvintsoojvidi.

30 Jem tse'e je Pablo chuuni mejtsk joojnt joma ve'e tyak'ajotyujk, kyuvujkp tse'e nujom pan pan jatye'e najkx kyu'ixjada,

31 je'e tse'e je jayu duvaajnjp vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm, tyuk'ixp tse'e je jayu je Maja Vintsán Jesucristo jye'e. Ka'a tse'e pan pane'e nun kayakajtuxjup jetse'e ve'em dutónut.

clx

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

47d09f80-22d6-55c5-b9e5-a04a59e3169e